

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 18 του Σεπτεμβρίου 1908 | ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 164

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΚΑΠΙΟΣ. Τὸ Ἐκτ. νομοσχέδιο κιλ. (τέλος).
Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ. Τὸ κακὸ κ' ἢ γιαι-
τριὰ του.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. Ἀπὸ τὸν κόσμον
τοῦ σαλονιοῦ—Πραγματικὸ μυαλό!

ΖΑΧ. ΦΥΤΙΑΔΗΣ. Ἡ γριά κι ὁ δρόκος.

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ. Ἐλα νὰ πᾶμε
στὸ γυαλό (συνέχεια).

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ. Νειζιμπέ (συνέχεια).

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ἡλίας Βουτιερίδης. Judas Egr-
gant. Περικλῆς Ἀρέτας.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα καὶ πράγματα ("Ἐνας Κα-
λότυχος ὑπάλληλος. Τὰ Παροδύσματα τοῦ Νόμου.
Οἱ δασκάλου κουνιούνηται. Τὰ γραμματόσημα τοῦ Θέ-
ρισσου. Ἀντιοπηλικὰ μυστήρια. Πολιτικὲς συνο-
φαντίες).

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — ΦΟ-
ΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΟ ΚΑΚΟ Κ' Η ΓΙΑΤΡΕΙΑ ΤΟΥ

Λεμεσός, Σεπτέμβριος.

Φίλε κ. Ταγκόπουλε,

Σ' ἐν' ἀπὸ τὰ φωτεινὰ καὶ δυνατὰ ἔρθρα ποῦ
μόνο ἡ πένα τοῦ Γαβριηλίδου χαράζει, θαρρεῖς, μὲ
σίδηρο πυρωμένο, ἐξετάζονται στὴν «Ἀκρόπολη»,
ἐδῶ καὶ λίγες βδομάδες, οἱ ἀσφραγισμέναι καὶ οἱ αἰτίαι
τοῦ ξεπεσμοῦ καὶ τοῦ μαρasmus. Ἡ ἄ θέλετε, τῆς
νέκρας, ποῦ πλάκωσε τὸν Ἑλληνισμό στὰ διάφορα
κέντρα του.

Ἀρμένηδες, γράφει, κ' Ἑβραῖοι καὶ Τούρκοι
καὶ Γερμανοὶ ἄρχισαν παντοῦ νὰ μᾶς ξεπερνῶν κ'
ἐκεῖ ποῦ ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια βασιλεύει χωρὶς ἀν-
τίπαλο ὁ Ρωμῖός, τώρα θὰ βοῆτε τὸν Ἀρμένη καὶ
τὸν Ἑβραῖο νὰ παραμερίζω τὸ ροδερὸν ἀνταγωνιστὴ
καὶ νὰ τοῦ παίρνω τὴ θέση καὶ τὸ ψωμί.

Κ' ἔχει, μοῦ φαίνεται, κατὰ δυστυχίαν δίκιο
ἡ «Ἀκρόπολη». Μέρα μὲ τὴν ἡμέρα ὄλο καὶ πίσω
πηγαίνουμε, κ' οἱ πλούσιες καὶ δυνατὲς Ἑλληνικὲς
κοινοτήτες τῆς Πόλης καὶ τῆς Ὀδίσσας, τοῦ Τριε-
στιοῦ καὶ τῆς Μαρσίλλιας, τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς
Τουρκίας ξεπέφτουν καὶ χάνονται καὶ σβύνουν.

Κ' εἶνε στ' ἀλήθεια πολλὲς καὶ διαφορὲς οἱ ἀ-
φορμῆς μὰ ἡ καθαυτὴ αἰτία, τὸ πρῶτον καὶ κύριον
σαράκι, τὸ σκουλήκι π' ὄλο καὶ τρώει καὶ κατα-
λυεῖ καὶ τρίθει καὶ λιανίζει σὰ μικροῦτο χολέρας τὸ
φτωχὸ αὐτὸ κ' ἀγαπημένο κορμὶ τῆς κοινῆς πα-
τρίδας, εἶνε κείνο ποῦ μὲ τόση δύναμη, μὲ τόσο
νεῦρο, τόσο σοφὰ χαράζει σὲ ἄρθρο τῆς ἡ «Ἀκρό-
πολη».

Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν μᾶς σύστημα. Ἡ προκομ-
μένη μᾶς καθαρεύουσα.

Νὰ τὰ σαράκια, νὰ οἱ ἐχθροὶ!

Ἐχθροὶ χειρότεροι κ' ἀπὸ τοὺς Τούρκους, κ'
ἀπ' τοὺς Βουργάρους κ' ἀπ' τοὺς Ρουμῖνους.
Τόσο χειρότεροι, αὐτῶ χαλεπώτερον φυλάξεσθαι τὸ
ἀφανὲς τοῦ φανεροῦ γιὰ νὰ θυμηθοῦμε κ' ἐμεῖς
λίγακι Ξενοφῶντα. Γιατὶ κείνους τουλάχιστο τοὺς
ξέρουμε καὶ τοὺς κοιτοῦμε νὰ μᾶς χτυποῦν καὶ νὰ
μᾶς βρίζουν, ἐνῶ ἐτούτους στραβοὶ καὶ μωροὶ, σὰν
εἴμεθα, τοὺς ἔχουμε μὴ στάξῃ καὶ μὴ βρέξῃ χωρὶς
νὰ νοιώθουμε, πῶς μᾶς τρῶν ἀχόρταγα τὸ μυαλό,
καὶ πῶς μᾶς κατάντησαν καύκαλο κούφιο τὸ κε-
φάλι μὲ κάμπουσες μόνο δοτικὲς καὶ μιὰ προσήλωσι
ἡλίθια στοὺς προγόνους, σὰ Βραχμῆνες ποῦ κοιτοῦν
τὸν ἀφαλό τους!

Ἀπ' τὴ ρίζα λοιπὸν ἀλλαγὴ τοῦ Ἐκπαιδευ-
τικοῦ μᾶς συστήματος, ἂ θέλομε κ' ἐμεῖς νὰ ζή-
σουμε καὶ νὰ μεγαλώσουμε καὶ νὰ δοξαστοῦμε. Ἄς
λευτερωθοῦμε γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς
Ἀρχαίους. Φτάνει πιά τὸ ντάντεμα καὶ ἡ κηδε-
μονία.

Εἴμεθα, ἢ δὲν εἴμεθα ἄξιοι νὰ ζήσουμε δίχως
τὴν προστατευτικὴν σκιά τοῦ Παρθενῶνα;

Ἄ ναι, τότες ἄς χειραφετηθοῦμε κ' ἄς τρα-
βήξουμε τὸ δρόμον μᾶς πρὸς τὴ νέα ζωὴ, πρὸς τὸν
κόσμον τὸν καινούριον, πρὸς τὴν ἐθνικὴ ἀποστολὴ μᾶς.
Ἄς καλλιεργήσουμε τὴν ἐθνικὴν μᾶς γλῶσσαν, τινά-
ζοντας μακριὰ τ' ἀρλεκίνικο ρούχο ποῦ μᾶς ἐβαλαί
στοὺς ὤμους καὶ μᾶς ἔκαμαν νὰ πιστέψουμε, πῶς
εἶνε τάχατες ὁ μανδύας ὁ λαμπρὸς τοῦ Περικλῆ,
κ' ἄς ζήσουμε τὴν ἐθνικὴν μᾶς ζωὴν σύμφωνα μὲ
τὴν ἐποχὴ καὶ τὴς ἀνάγκας τοῦ ἔθνους, ἀγωνιζό-
μενοι στὸν παγκόσμιον ἀνταγωνισμό νὰ κρατήσουμε
τὴ θέση τῆς δοξασμένης φυλῆς, ποῦ τὴ βαραινεῖ
ἀλλοίμονο! τόσο βαρεῖα κληρονομιά!

Τότες καὶ μόνο θὰ νῆμεθα ἄξιοι ν' ἀντικρύσου-
με τοὺς Προγόνους, σὰν μπορούσαμε κάτι κ' ἐμεῖς
μιὰ μέρα νὰ καταφέρουμε δικὸ μᾶς στὰ Γράμματα,
στὴς Ἐπιστῆμες καὶ στὴν Τέχνη.

Ἄν ἔχι, ἂ νομίζουμε δηλ. πῶς ἔχει δίκιο ὁ
Μιστριώτης, λέγοντας, πῶς πρέπει νὰ κοπανᾶμε 20
ἔθρες τὸ μερονύχτι τὴ γραμματικὴν τὴν ἀρχαία, γιὰ
νὰ μιλοῦμε σὰν τὸ Δημοστένη καὶ πῶς πρέπει ἀπ'
τὸ χέρι νὰ μᾶς κἀνῃ στρατὰ ὁ Ξενοφώντας, ἔ τό-
τες ἄς καθήσουμε στ' ἀρχαία ντυμένοι στὸ Πρυτα-
νεῖο μὲ πρύταντὸν τὸν Μιστριώτη μὲ τὴν χλαμύδα, γιὰ
ν' ἀρχοῦντ' οἱ Ἑυρωπαῖοι νὰ μᾶς θαυμάζουν καὶ νὰ με-
λετοῦν τὴν Ἑλληνικὴν προπάντων ὁμορφιά!

Μὰ ἔχι τέτοια δὲν ἔχει γνώμη τὸ ἔθνος. Ὁ
λαὸς ὁ Ἑλληνικός, πέρα πέρα ἡ Ρωμισσὴν, ἔνοοι
καὶ θέλει νὰ ζήσῃ τὴ δική τῆς τὴ ρωμαϊκὴ ζωὴ
καὶ σπάνοντας τὰ δεσμά τοῦ δασκαλισμοῦ θὰ τρέ-

ξη καλύτερη, μὲ δύναμη καινούρια νὰ ἐξακολουθήσῃ
τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, νὰ κἀνῃ τὸ δρόμον τὸν τιμη-
μένο πρὸς τὴν πρόοδο καὶ τὴ δόξα.

Γιατ' εἶνε φιλότιμος ὁ λαὸς μᾶς κ' ἔχει καθή-
κοντα μεγάλα. Γιὰ ἴδετε, πόσοι τὸ καρτεροῦν τὸ
ξυπνημά του πνιγμένοι στὴ σκοτεινιά τῆς δουλωσύ-
νης! Χῶρες Ἑλληνικὲς βουτηγμένες στὸ αἷμα καὶ
στὸ κλάμα, ἀδέρφια ποῦ στεναρίζουν προσμένοντας
λίγο φῶς ἐλευθερίας!

Γιὰ νὰ γείνη ὅμως τὸ θαῦμα πρέπει τίς μεγά-
λες αὐτὲς ἀλήθειες νὰ τίς χωνέψῃ, νὰ τίς νοιώσῃ
κατάβαθα ὁ λαὸς καὶ σὲ τοῦτο πρέπει ὄλοι οἱ φω-
τισμένοι ν' ἀφιερῶσουν ὀλόκληρη τὴ ζωὴ τους. Θὰ
χρεαστοῦν χρόνια, τὸ ξέρω, χρόνια πολλὰ γιὰ νὰ
διωχτοῦν τὰ νέφη καὶ οἱ πρόβλητες, μὰ εἶνε εὐγενι-
κός, εἶνε μεγάλος, εἶνε ἄξιος ὁ σκοπὸς κ' ἄξίζει
τῶντις ν' ἀφιερῶνῃ κανένας τὴ ζωὴ του.

Ἡ νίκη θ' ἔνε πάντα ἀργὰ ἢ γρήγορα μὲ τὸ μέ-
ρος μᾶς κ' ὁ λαὸς θ' αἰνοῦσῃ μιὰ μέρα ποῖο εἶνε τὸ
Ψέμα καὶ ποῖα εἶνε ἡ Ἀλήθεια, σὰ φωτίζεται μά-
λιστα συχνὰ μὲ τέτοια δυνατὰ καὶ σοφὰ ἄρθρα σὰν
τῆς «Ἀκρόπολης», ποῦ ἐγὼ τουλάχιστο τὰ παρο-
μοιάζω μὲ χτυπήματα σφυροῦ μεγάλου ροδερὰ ἀ-
πάνου στὰ σίδηρα τοῦ Σχολαστικισμοῦ καὶ τῆς Ἀ-
μάθειας!

Στὸ τέλος τὸ σίδηρο δὲ μπορεῖ παρά νὰ σπάσῃ,
καὶ μακάριος τότες καὶ δοξαστὸς ὁ Ἡρακλῆς, ποῦ
θὰ καταφέρῃ τὸ στεγνὸ, τὸ μεγάλο τὸ χτύπημα!

Με ἀγάπη καὶ ἐχτίμησιν

Δικός σου

Μ. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

ΖΩΗ

Τὴ δίψα τῆς Ἀγάπης τὴ γνωρίζεις.

Ἡμῶς κ' ἀπὸ τοῦ πόνου τὸ ποτήρι.

Τὸ νοῦ στὰ περασμένα μὴ γυρίζεις.

Ἐλα στὸ ζωνικὸ τὸ πανηγύρι,

Ποῦ ἀπόμακρα σὰν ἴσκιον ξεχωρίζεις.

Καινούργια ἀγάπη τὸ χορὸ θὰ σύρῃ.

Γιὰ τοὺς παλιούς κλημούς σου μὴ δακρῶζεις,

Θὰ ποῦμε ἀπὸ τῆς Ζήσης τὸ κροντήρι.

Φτωχὴ καρδιά, ποῦ σοῦ γραφεν ἡ Μοῖρα

Σ' ἀποθυμῆς γλυκιὰς νὰ κρυφολιώνεις,

Τὶ λαχταρᾷς τὸ νοιώθω ἐγὼ, ποῦ πῆρα

Γιὰ σύντροφο τὴ Θλίψη. Μὴν ἀπλώνεις

Τὸ στοχασμὸν σου πέρα ἀπὸ τὴ Ζήση:

Γεννήθη ἡ δίψα ἐδῶ κ' ἐδῶ θὰ σβῆσῃ.

ΗΛΙΑΣ ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΔΗΣ

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ

ΠΟΥ ΨΗΦΙΣΤΗΚΕ ΤΙΣ 14ες ΤΟΥ ΑΛΩΝΑΡΙΟΥ

ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΔΑΣΚΑΛΩΝ

(*Ἡ ἀρχὴ του στοῦ περασμένου φύλλου*)

Ἡ Πρωσία στὰ 1897 ἐξώδευε γιὰ τὴ λαϊκὴ Ἐκπαίδευσή της 66 ἑκατ. μάρκα, τώρα χάρη τῶν σκολειῶν καὶ τοῦ μισθοῦ καὶ τῆς σύνταξης τῶν δασκάλων ἐξοδεύει 82 ἑκατομμύρια. Ἡ Πρωσία λοιπὸν, ποῦ ζοδεύει τόσα ἑκατομμύρια γιὰ τοὺς δασκάλους, τάχα δὲν ζέρει τι κάνει; Τὸ ἴδιο καὶ περισσότερο γίνεται στὴ Σουηδία, Ἑλβετία, Γαλλία καὶ πέρου μὲ τὸ Ἐκπαιδ. Νομοσχέδιο τοῦ Ὀρλάντου στὴν Ἰταλία. Καὶ ἂν θέλετε, μάθετε ὅτι στὴ Ρουσία, ποῦ τόσο ἀποδείχτηκε μὲ τὸν πόλεμό της ἀγράμματο καὶ ἀπολίτευτο Βασίλειο, ζοδεύονται γιὰ τὴν Ἐκπαίδευσή τοῦ κάθε μαθητῆ 38.50 ἐνῶ στὴν Ἑλλάδα ζοδεύονται 31 δραχμὴ καὶ στὴν Πρωσία 60 δραχ. Μὰ ἡ νικητριά καὶ ξακουσμένη σ' ὅλον τὸν κόσμον Γιαπωνίκα δὲ ρωτᾶτε τί Ἐκπαίδευσή ἔχει; Ἐνα Διδασκαλεῖο της στὴν Ἰεῶν ἐστοίχισε περισσότερον ἀπὸ 20 ἑκατ. φράγκα. Ἀπὸ τοῦτο μπορεῖτε νὰ καταλάβετε πόσο εὐτυχισμένοι εἶνε οἱ δασκάλοι της. Μποροῦσε λοιπὸν ἕνα τέτοιο πολιτισμένον Βασίλειο νὰ μὴ νικήσῃ ἕνα βάρβαρον ἀγράμματο Λαό; Μποροῦσε ποτὲ νὰ μὴ νικήσουν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Πέρσας στὸ Μαραθῶνα καὶ στὴ Σαλαμῖνα; Καθὼς λοιπὸν βλέπετε κάθε ζευγηνισμένον Κράτος, ποῦ θέλει νὰ παλαίσῃ στὴν πρόδο τῶν Ἐθνῶν καὶ νὰ ἐτοιμαστῆ γιὰ κάθε πνευματικὸν ἢ ὑλικὸν ἀγῶνα, παρουσιάζει Ἐκπαιδευτικὰ Νομοσχέδια λαοσωτήρια καὶ μορφωτικὰ καὶ ὄχι βέβαια συμφεροντολογικὰ καὶ οἰκονομικὰ λίγου παρᾶ.

Δὲν μποροῦμε ν' ἀρνηθῶμε καὶ μεῖς, πῶς ἡ πολιτικὴ σάπιλα, οἱ ἀργόμισθοι καὶ οἱ σφήκες, ποῦ γέννησαν τὰ κλασσικὰ Γυμνάσια καὶ τὸ Πανεπιστήμιον, τὰ μεγάλα καὶ χαμένα ἐξοδα τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Στόλου καὶ ὁ πόλεμος τοῦ 1897 ἐτσάκισαν στὸ Οἰκονομικὸ μέρος πολὺ τὴν χώρα καὶ ὅτι ἀπ' ἐδῶ καὶ ὀμπρὸς χρειάζονται ἀληθινὲς οἰκονομικὲς γιὰ νὰ μπορέσῃ ἡ χώρα νὰ παρῆ λίγη πνοή τοῦτο δὲν τ' ἀρνιόμαστε. Ἐχω δὲ τὴν ἰδέαν ὅτι καὶ οἱ Δασκάλοι θὰ εἶταν πρόθυμοι καὶ πάθουν κάθε θυσίαν γιὰ τὴν Πατρίδα τους καὶ θὰ παραδεχόνταν ν' ἀφήσουν κάτι τι ἀπὸ τὸ μισθὸ τους, ἂν τοῦτο γινόνταν γενικῶς σ' ὅλη τὴν ἕλλη ὑπάλληλια, ποῦ τρώγει μὲ πολλοὺς τρόπους, μὰ νὰ καταστραφῶν καὶ νὰ ριχτοῦν πάλε στὴν παλιά τους λάσπη οὔτε τὸ θέλουσιν, οὔτε καὶ ὁ Λαὸς θὰ τὸ παραδεχθῆ.

Τώρα ἄς ἐλθῶμε στὸ Οἰκονομικὸ ζήτημα πλιὸ ξάστερα.

Φωνάζουν οἱ Κυβερνήτες καὶ οἱ Ὑπουργοί. Φωνάζει ὁ κ. Στάης στὴ Βουλὴ καὶ λέει πῶς ὁ προπολογισμὸς ἐφούσκωσε καὶ φουσκώνει τρομαχτικὰ κάθε μέρα. Τοῦτο τρομάζει τὴ Βουλὴ καὶ ψηφίζει τὸ Ἐκπαιδ. Νομοσχέδιο ἀβασάνιστα καὶ ἀμέλητα σὲ λίγες ὥρες. Μὰ ρωτᾶμε, ἐπιτρέπεται, κύριοι, νὰ γίνεται σύγκριση μὲ ἐξοδα ποῦ γινόνταν ἐδῶ καὶ 10 χρόνια μὲ τὰ σημερινὰ ἐξοδα; Ἐνα Κράτος ἐδῶ καὶ 10—15 χρόνια δὲν εἶχε ἀληθινὴ Ἐκπαίδευσή (τοῦτο τὸ καταλάβατε παρὰ πάντων). Σὲ κάθε Δῆμον εἶταν ἕνα δυὸ σκολειὰ, οἱ ἀγράμματοι εἶταν 80 οἱ, ἡ ἀμάθεια στὸν ὑψηλότατον βαθμὸν της, οἱ ληστεῖες, οἱ φόνοι καὶ οἱ κλεψίαι στὴ δόξα τους.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ Βασίλειον (τὸ Ρωμαϊκόν) ἀποφάσισε μιὰ μέρα μ' ἕνα Ἐκπαιδευτικὸν Νομοσχέδιον νὰ διορθώσῃ σιγὰ, σιγὰ ὅλα αὐτὰ τὰ κακὰ. Ἀρχίζει λοιπὸν τὴ δουλειὰ του καὶ ζοδεύεται, βλέπει πρόοδο καὶ ζοδεύεται (ἄς κοιτάξουν ὅσοι φωνάζουν πόσα παιδιὰ φοιτοῦσαν στὰ σκολειὰ πρὶν νὰ γενῆ ὁ Νόμος ΒΤΜΘ' καὶ ἄς κοιτάξουν καὶ τώρα τὴν ἀπίστευτὴν αὐξήσῃ) ζοδεύεται λοιπὸν τὸ ἔθνος καὶ ἡ πρόδο ἐξοκολουθεῖ. Τὸ Ρωμαϊκὸ ἀναπνέει, ἀναστακίνεται, ρίχνεται ὅπως δῆποτε γερὸς σπόρος ἀνατροφῆς καὶ παιδείας (τοῦτο, γιὰ τὸ τέλειον Ἐκπαιδευτικὸν σύστημα δὲν ἔχομε) ξαναφαίνεται ἀπ' ἀκρῆ σ' ἀκρῆ νέα ζωὴ καὶ νέες ἐλπίδες. Καὶ μ' ὅλο τοῦτο φωνάζουν γιὰ τὰ ἐξοδα καὶ λένε πῶς ὁ προπολογισμὸς φουσκώνει καὶ θ' αὐξήσῃ πέρα μπρὸς τρομαχτικὰ, ὅταν τάχα τὰ χωριὰ μας, ποῦ εἶνε 3—5 χιλιάδες νὰ γινόντανε κάθε μέρα ἄλλα χωροῦδαια καὶ ἔτσι νὰ πολλαπλασιαζόνταν οἱ Δασκάλοι.

Καὶ πάλι ξαναρχομε στὸ Οἰκονομικὸ ζήτημα καὶ λέω ὅτι καὶ τοῦτο μποροῦσε κάπως ἄλλοιῶς νὰ διορθωθῆ καὶ τὰ ἐξοδα σιγὰ, σιγὰ νὰ περιοριστοῦν, ἀλλὰ ὄχι βέβαια μὲ καρμανιόλες καὶ μὲ ξολοθρομὸς δασκάλων, ἀλλὰ μ' ἕνα σιγαλό, ὁμορφο καὶ οἰκονομικὸν σύστημα. Λοιπὸν ὅταν φωνάζετε καὶ θέλετε νὰ ξεκομώσετε χρήματα ἀπὸ τὴν Ἐκπαίδευσή, γιὰ νὰ μεταχειριστέτε σ' ἄλλες Ἐθνικὲς ἀνάγκαι, ἄς λάβετε α') μέτρα καὶ σκέψη γιὰ τοὺς δασκάλους ποῦ θὰ βγοῦν στὸ μέλλον. β') Ἄς κόψετε τοὺς βαθμοὺς τῶν σημερινῶν δασκάλων, γιὰ τὴν κατάντησάν δὲ καὶ ἀστεῖοι καὶ ἄς δώσετε ἕνα μισθὸν ὅμοιον εἰς ὅλους. γ') Ἄς αὐξήσετε τὴ φοίτηση τοῦ λαϊκοῦ σκολειοῦ στὴν πρωτεύουσα τῶν Δήμων τοῦτο θὰ ὠφελήσῃ πολὺ τὸ λαὸ καὶ τὴν Κυβέρνησιν. δ') Δυὸ ἢ τρία σκολειὰ, ἄς τὰ συμμαζώζετε σ' ἕνα σκολειὸν, γιὰ τὴν ξέρω πολλὰ χωριὰ στὴν Ἑλλάδα ποῦ ἀπέχουν τόνα ἀπὸ τᾶλλον 8—10 λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ ἔχουν τὸ καθένα τους χωριστὸ σκολειὸν.

ε') Ἄς συμμαζώζετε δυὸ ἢ τρεῖς φτωχοὺς Δήμους σ' ἕνα μὲγάλον. ς') Ἄς κάμετε γιὰ τὰ μικρὰ χωριὰ μισθὸν μέρους σκολειὰ (τὸ σύστημα τοῦτο τῶρε στὸ Νομοσχέδιόν του καὶ ὁ κ. Εὐταξίας καὶ εἶνε πολὺ Οἰκονομικόν). ζ') Ἄς κρατήσετε κάτι τὰ ἑκατὸ ἀπὸ τοὺς μισθοὺς τῶν Δασκάλων. η') Ἄς περιορίσετε κατὰ ἕνα πέμτο τὸ μισθὸ τῶν δασκάλων, ποῦ εἶνε παπάδες, τέτοιοι εἶνε πολλοί, γιὰ τὴν οἱ δασκάλοι παπάδες εἶνε πολὺ οἰκονομικοὶ καὶ ἔχουν τὰ παπαδίστικα συμφέροντα. καὶ θ') Ἄς κλείσετε τρία Διδασκαλεῖα καὶ ἄς ἀφήσετε μονάχα ἕνα μὲ 4 τάξεις καὶ φροντίσατε νὰ βγαίνουν δασκάλοι μὲ πρακτικὴ μόρφωσιν, ποῦ ἔτσι νῆνε μὲ πολλοὺς τρόπους ὠφέλιμοι στὸ Λαόν. Ὅλα τοῦτα λοιπὸν δὲν εἶνε γερὴ οἰκονομία; Ὅλα τοῦτα τὰ μέτρα δὲν εἶνε οἰκονομικὰ; Ἐτσι ἂν ἐκάνετε ἢ ἂν κάμετε κανεὶς δὲ θ' ἀδικόντανε. Κανένας δὲ θὰ φώναζε. Νὰ τώρα ποῦ οἱ Δήμαρχοι τῆς Θεσσαλίας φωνάζουν, νὰ τώρα ποῦ οἱ δασκάλοι λαβαίνουν μέτρα σοβαρὰ σὲ μυστικὲς συνεδριάσεις. Δὲν ξέρετε τάχα ὅτι κανένα ἄτομον ἢ κοινωνία ἢ ἔθνος δὲ μπόρῃ ποτὲ νὰ προδέψῃ καὶ νὰ ζήσῃ κἀνόντας οἰκονομικὲς ἀφύσικες καὶ παράλογες; Ποιὸ Βασίλειον ἐπέταξε ποτὲ στοὺς δρόμους

τὸν καλῆτερον ὑπάλληλον του, τὸ Δάσκαλον; Δὲν νομίζετε ὅτι εἶνε πέταγμα, διώξιμον, καταστροφὴ καὶ ἀδικία ἐνός ποῦ ἔρχισε τὴν ἐργασίαν του μὲ κάποιους Νόμους, μὲ κάποιες συμφωνίας καὶ ὑπόσχεςαι καὶ μὲ μεῖς σὲ μιὰ στιγμὴ νὰ τὰ χάνῃ ὅλα καὶ νὰ γίνεταί ραγιαῖς; Ὁ κ. Στάης, ἂν δὲ σφαλῶ παλιὸς καθηγητῆς καὶ δραστήριος Ὑπουργός, ἐφώνησε καὶ εἶπε στὴ Βουλὴ πῶς ὅλα τὰ κακὰ προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀτέλειαν τοῦ Νόμου καὶ μὲ τὸ νὰ μὴ ἔχουν εὐθύνη οἱ Ἐπιθεωρητῆς. Γιατὶ λοιπὸν, ὅταν εἰσηγητῆς ποῦ εἶταν, δὲν ἐπρότεινε νὰ διορθωθῶν μονάχα οἱ ἀτέλειαι τοῦ Νόμου, ἀλλὰ ἐπέμεινε νὰ ψηφισθῆ ἕνα τέτοιο Νομοσχέδιον; Καὶ ὅμως γράφοντας τοῦτα γιὰ τὸν κ. Στάην προμαντέψω καὶ λέγω, ὅτι μιὰ ὥρα ἂν ζήσῃ καὶ γενῆ πάλι Ὑπουργός, θὰ παρουσιάσῃ κάποιον πολὺ Ἐνεργητικὸν Νομοσχέδιον γιὰ τὴν λαϊκὴν Ἐκπαίδευσή. Θέλει καὶ αὐτὸς κάπως ν' ἀκουστῆ. Ἀκόμη φαίνεται τοῦτο καὶ ἀπὸ τὸ ταξίδι τοῦ στὴν Ἑυρώπῃ. Τὸ ἐλπίζομε καὶ τὸ περιμένομε. Οἱ δὲ δασκάλοι, ἀφοῦ πάλι ὁ Νόμος τοῦ μακαρίτη Πετριδῆ ἔγινε κουρέλια, δὲν θὰ τὸν ξαναφέρουν πλεῖς στὰ χεῖλιά τους, ἀλλὰ θὰ λέγουν ὁ Νόμος τοῦ καλοῦ, τοῦ σοφοῦ ἢ τοῦ μακαρίτη κ. Στάης, ἴσως καὶ νὰ τοῦ στήσουν καὶ ἀγαλμα μὲ τὸ περίσημα τῶν κόπων των καὶ τοῦ μισθοῦ των.

Ὁ Νόμος τοῦ μακαρίτη Πετριδῆ λέει.

Ἄρθρον 7ο). Ἐν τοῖς κοινῶν δημοτικῶν σχολείοις διδάσκει εἰς μὲν δημοδιδάσκαλος (δὲ λέει βαθμὸν) ἂν φοιτῶσιν ἐν αὐτοῖς μὴ πλείονες τῶν 80.

Ἄρθρον 8ο). Ὁ βαθμὸς καὶ τοῦ ἐνός καὶ τῶν πλείονων συνυπηρετούντων διδασκάλων κανονίζεται ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν Νόμον Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου...

Ἄρθρον 16ο). Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς Γραμματοδιδασκαλείοις φοιτούντων ὑπερβαίνῃ τοὺς 70 τὸ Γραμματοδιδασκαλεῖον προάγεται εἰς δημοτικὸν σχολεῖον.

Καθὼς βλέπετε ὁ Νόμος ΒΤΜΘ' στὰ ἄρθρα 7 καὶ 16 λέει ὅτι μπορεῖ νὰ διορισθῆ ἕνας δημοδιδάσκαλος σὲ σκολειὸν μὲ 70 καὶ ἀπῶνον μαθητῆς, ἄλλοιῶς, ἂν δὲν ἔχῃ 70 μαθητῆς, διορίζεται Γραμματοδιδάσκαλος. Γιατὶ λοιπὸν ὅταν ἔρχισε νὰ βάζεταί σὲ πρᾶξιν ὁ Νόμος τοῦ ὁ μακαρίτη δὲν διέταξε τοὺς διορισμένους ἀπ' αὐτὸν Ἐπιθεωρητῆς νὰ ἐκτελέσουν τὸ 7ο καὶ 16ο ἄρθρα τοῦ Νόμου; Γιατὶ ὁ δίκαιος καὶ ἀγαθὸς δὲν ἤθελε ὁ Νόμος τοῦ νᾶχῃ ὀπισθοδρομικὴ δύναμις, καθὼς θὰ ἔχῃ σήμερα ὁ σημερινὸς Νόμος, γιὰ τὴν ἔξεραι καὶ καταλάβαινε ὅτι ὅλοι οἱ Δασκάλοι θὰ γινόντανε γραμματοδιδασκάλοι, δηλαδὴ μὲ μισθὸν 75 δραχμῆς τὸ μῆνα, ποῦ τοῦτο θὰ ἔλεγε ἀρκετὴ ἀποτυχία τοῦ Νόμου του.

Ἀκόμα γιὰ τελευτῆ λέγω ὅτι ὁ κ. Στάης στὸ λόγον του κατηγόρησε τοὺς Ἐπιθεωρητῆς καὶ τὰ ἐποπτικὰ συμβούλια λέγοντας «Ἐνεῦθεν προέκυψαν τὰ πολλὰ ἄτοπα... Κανονίζονται δὲ οἱ μισθοὶ τῶν διδασκάλων οὐχὶ συμφῶνως πρὸς τὰς ἀνάγκαι τῆς Ἐκπαίδευσαις, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀνάγκαι τοῦ κόμματος».

Μὰ τί νομίζετε, κ. Στάης, ἤθελαν νὰ κάμουν οἱ ἐπιθεωρητῆς γιὰ τὴν διαβάθμισιν τῶν σκολειῶν σύμφωνα μὲ τὸ 8ο ἄρθρον; Ἐπρεπε καὶ εἶταν δίκιον ἕνα πρῶτον βαθμὸν δημοδιδάσκαλον ἕξιν, καλὸν καὶ δραστήριον στὴ δουλειὰ του, νὰ τὸν ἔχουν 10 ἢ 15 χρόνια μὲ βαθμὸν τριτοβαθμίου ἢ εἶταν φυσικὸ καὶ σωστὸ σιγὰ, σιγὰ νὰ τὸν ἱκανοποιῶν καὶ νὰ τὸν προβιβάζουν; Ποιὸ λοιπὸν νομίζετε δίκιον; Τοῦτο τάχα δὲν γίνεται στὴ Γερμανία; Σεῖς βέβαια θὰ τὸ ξέρετε χωρὶς ἄλλο. ἀφοῦ ἂν δὲ σφαλῶ στὴ Γερμανία ἔχετε σπουδαζῆ.

Ὁ Νόμος ποῦ ψηφίστηκε τὴν 14 Ἀλωναρίου 1905 λέει σ' ἕνα ἄρθρον.

α) Σε δημοτικά σχολεία που φοίτησαν, όχι στο διάστημα του χρόνου, αλλά κατά την ημέρα της εξέτασης του καλοκαιριού 50—80 παιδιά διορίζεται ένας τριτοβάθμιος δάσκαλος με μισθό καθαρό 91.50, χωρίς βέβαια ο Νομοθέτης να λογαριάζει τον τόκο που του παίρνει ο τοκογλύφος για το προπούλημα.

β) Σε σχολεία που παρουσιάστηκαν στην εξέταση του καλοκαιριού 36—50 παιδιά, διορίζεται ένας πρωτοβάθμιος Γραμματιστής, με μισθό 74 δραχμές το μήνα και χωρίς να έχει δικαίωμα σύνταξης.

γ) Σε σχολεία που παρουσιάστηκαν στην εξέταση του καλοκαιριού 26—35 παιδιά διορίζεται ένας δευτεροβάθμιος Γραμματιστής με μισθό 64 δραχμές το μήνα και χωρίς να έχει δικαίωμα σύνταξης.

δ) Σε σχολεία τέλος που παρουσιάστηκαν 15—25 παιδιά διορίζεται τριτοβάθμιος γραμματιστής με μισθό 54 δραχμές το μήνα και χωρίς δικαίωμα σύνταξης.

Τώρα ρωτάμε την επιτροπή του Νομοσχεδίου, γιατί να στηρίζεται ο βαθμός των σχολείων στον αριθμό των παιδιών που παρουσιάστηκαν στην εξέταση του καλοκαιριού και όχι στον αριθμό των γραμμένων μαθητών στο Γενικό Μαθητολόγιο; Ως φαίνεται και το ίδιο γίνθηκε με πονηριά και με σκοπό και για ζημία μεγάλη των δασκάλων, γιατί η Επιτροπή (βέβαια ο κ. Στάης χωρίς άλλο) ήξερε καλά ότι την ημέρα της εξέτασης του καλοκαιριού παρουσιάζονται μαθητές πάντα ολιγότεροι. Να και το γιατί. α) Γιατί τον Άλωνάρη με τις ζέστες τις πολλές και με τις λίμνες και με τα όπωρικά πολλά παιδιά των χωριών αρρωσταίνουν από θερμές και έτσι δεν έρχονται στην εξέταση, β) γιατί πολλά παιδιά ή από ντροπή ή και από φιλότιμο (όσα δεν ξέρουν καλά το μάθημά τους) δεν έρχονται την ημέρα της εξέτασης και γ) γιατί σύμφωνα με το Νόμο του μακαρίτη Πετριδίου μπορεί ένας μαθητής να προδιβαστεί από τάξη σ' άλλη τάξη χωρίς να παρουσιαστεί στην εξέταση του καλοκαιριού, αν στο χρόνο έχει καλούς βαθμούς. Αυτή λοιπόν η απόφαση της επιτροπής του Νομοσχεδίου δεν ήταν βαλμένη με σκοπό, και για ζημία των δασκάλων και της Εκπαίδευσης;

Έχοντας στα χέρια μου τη σημείωση και τους αριθμούς που παρουσιάσε στη Βουλή ο κ. Στάης

την ημέρα που ψηφίστηκε το Νομοσχέδιο βρίσκω ότι 61 δημοτικά σχολεία δηλαδή 61 δημοδιδάσκαλοι γίνονται τριτοβάθμιοι γραμματιστάι με μισθό 54 δραχ. το μήνα ή παραιτούνται. Το ίδιο 148 δημ. σχολεία, δηλαδή 148 δημοδιδάσκαλοι γίνονται δευτεροβάθμιοι γραμματιστάι με μισθό 64 δραχ. το μήνα και χωρίς σύνταξη ή παραιτούνται. Ακόμη 216 δημοτικά σχολεία δηλαδή 216 δημοδιδάσκαλοι γίνονται πρωτοβάθμιοι γραμματιστάι με μισθό 74 δραχ. το μήνα και χωρίς σύνταξη. Όλοι δε οι άλλοι δασκάλοι θα γενούν τριτοβάθμιοι, δημοδιδάσκαλοι με μισθό 91.50. Για να καταλάβετε καλύτερα και για να δείτε τη συμφορά των δασκάλων σ'ας παρουσιάζω ένα σημείωμα που μου στείλε ένας φίλος μου Κοροιάτης. Να τί θα γενή και πέρα με το Νέο Νομοσχέδιο της 14ης του Αλωναριού 1905.

Στους Κορμούς είναι πρωτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι 51, δευτεροβάθμιοι είναι 44 και τριτοβάθμιοι 37 το όλον 132. Αν βαλθώ σε πράξη ο νέος Νόμος θα μείνουν 4 πρωτοβάθμιοι 10 δευτεροβάθμιοι και 14 τριτοβάθμιοι. Όστε σε 132 δημοδιδασκάλους θα κατέχουν βαθμό και όνομα δημοδιδασκάλου 28 οι δε λοιποί 104 θα γενούν Γραμματιστάι. Τώρα συλλογιστείτε και καταλάβετε τι συμφορά θα γενή στο λοιπό Βασίλειο. Πάνε το λοιπόν σπουδές, πάνε διπλώματα, πάνε Νομοθεσίες, πάει και αυτή η Έθνική έγγηση και ασφάλεια. Τώρα πόσοι και πόσοι θα πεταχτούν στους δρόμους ή θα διακονέθουν με μισθό 2 δραχμές την ημέρα! Και το όμορφο είναι που ο υπάλληλος που θα παίρνει 2 δραχμές την ημέρα θα είναι ο Δάσκαλος, δηλαδή ο πρώτος και σπουδαιότερος παράγοντας της Πολιτείας και του Έθνους. Πώς σ'ας φαίνεται λοιπόν, κύριοι, αυτή η άδικη, η απάνθρωπη συμφορά και καταδίκη των δασκάλων; Τί θα κάμουν, κύριοι, οι δυστυχημένοι οι φαμιλίτες δασκάλοι αν τύχη να έχουν 3—5 παιδιά; Θα πνιγούν, θα χαθούν, να ή όχι; Τουλάχιστο αυτή η Επιτροπή δεν είχε και λιγάκι συνείδηση να λυπηθώ τους φαμιλίτες δασκάλους; Δεν έτυχε να έχει κανείς απ' αυτούς παιδιά; Μα και για άλλο λόγο έπρεπε να περασιστούν τους παντρεμένους δασκάλους, αφού αυτοί είναι παράγοντες γεροί του πληθυσμού της Χώρας. Και πάλε ξαναρωτάω πώς θα μπορούσαν να ζήσουν οι δυστυχημένοι δασκάλοι με τέτοιους μισθούς και ανάλογα με την κοπιασμένη και βαρυσά εργασία των; Είναι

και άλλοι υπάλληλοι στο Βασίλειο που έχουν 60 ή 70 δραχμές το μήνα, μα έχουν τυχερά 100 ή 150 δραχμές το μήνα. Τέτοιοι είναι σχεδόν οι περισσότεροι. Πώς θα μπορούσαν από τώρα και στο εξής οι δασκάλοι να δουλέψουν με συνείδηση, με άφοβηση και με άγνη να κάμουν το χρέος και τα καθήκοντά των; Πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να κρατήσουν τη συνείδησή τους να μείνη σταθερή στον όρκο που έδωκαν; ή και οι Δασκάλοι θ' αρχίσουν να κοροιδέουν και να ξεκατούν την Πολιτεία με μια ψευτομάθηση; Πιστεύετε πως θα μπορούσαν ποτέ οι Δασκάλοι να άγαπήσουν και να σεβαστούν μια τέτοια Πατρίδα, που οι Κυβερνήτες της με τόση άσπλαχνία και με τέτοια συνείδηση τους μεταχειρίστηκαν; Η ποιά αίστημα θα θελήσουν να σπείρουν στα παιδιά ή ποιόν εύλογημένον ένθουσιασμόν ή ποιά αγάπη και άφοβηση στην Πατρίδα, που τόσο σκληρά οι Κυβερνήτες της τους άδικησαν; Είναι πολλά, πάρα πολλά που μπορεί κανείς να περιγράψω μ' αυτά τη θέση των Δασκάλων, που πάντα η καρδιά των θα είναι πικροφαρμακωμένη, γιατί κάθε μέρα θα βλέπουν ξάστερα τη δυστυχία τους και τη συμφορά τους.

Τώρα ακούσετε τί θα γενή σιγά, σιγά στο Έθνος με το Νέον τούτον Εκπαιδευτικό Νόμο. Πολλοί δασκάλοι, και αυτοί θα είναι οι καλύτεροι, θα φύγουν από την Πατρίδα (ήρμισαν να φύγουν) και θα κοιτάζουν να βρουν θέση στο Έξωτερικό. Άλλοι μπορεί να πάνε στη Μακεδονία και στην Ήπειρο, για να δουλέψουν στις Ρουμούνικες ή Βουργάρικες ή Αυστριακές προπαγάντες (ή πείνα στραβώνει κάθε χίστημα). Άλλοι που θ' έχουν μ'άρμπρα βουλευτή θα ζητήσουν τελωνιακές και οικονομικές θέσεις, που μ' αυτές κανείς καλοπερνάει και πλουταίνει. Όσοι δε άλλοι δασκάλοι αναγκαστούν να μείνουν στη θέση τους θ' αρχίσουν τη δουλειά των παλιών δασκάλων, δηλαδή θα φορτώνονται τα παιδιά να τους φέρουν να τρώνε και να πίνουν, θα παίρνουν τα μαθητοΰδια τους να τους τρυγούν τ' άμπέλια ή τη σταφίδα ή να τους θερίζουν τα γενήματά τους, να τους κάνουν κάθε λογής θέλημα και να περνούν τις ώρες των με ψεύτικο μάθημα και με κουδέντες του άγέρα. Ακόμα μπορούν να γενούν και χειρότερα, δηλαδή να πλερώνουν τα παιδιά τους δασκάλους. Και τότε η λαϊκή Εκπαίδευση τί γίνεται; Και ο λίγος παρ'ς που θα ξοδεύεται τί θα γίνεται; και η πρόοδο της φυλής μας και η ζωή της χώρας και η ανάπτυξη και η ανατροφή και η γλώσσα τί θα γεν-

ΕΛΑ ΝΑ ΠΑΜΕ ΣΤΟ ΓΙΑΛΟ

(Η άρχή του στο 161 φύλλο)

B.

Ήτανε δειλινό την Άλληνη σαν ήρθα πάλι σπίτι σου, και σ' εύρηκα να κάθεται να πλέχης νταντέλα στην ταρατσα. Σηκώθηκες ελόχαρη όταν μ' είδες, μου πήρες το χέρι και μ' έβλεπες να κάτσω σιμά σου, σ' ένα σκαμνί. Με ρώτησες στερνά για το σπίτι μου, με γνωριμιά και μ' αγάπη πολλή, κ' ύστερα δειχνόσουνε μιλώντας μου, πώς τίποτες δεν ξεχνάς που να με γνωρίζεις, τίποτες που να δίνεται μαζί μου. Και φερνόσουνε πάντα με απόλυτη και χαρδιοσύνη άδερφική. Και πάλε με ρώτησες ξαφνικά, χαμογελώντας και βλέποντάς με κατάματα, και πέρνοντας τα χέρια μου στα δικά σου.

— Για πές μου άληθινά πώς σου φαίνεται τώρα που γύρισες από την Άθήνα ο τόπος μας;

— Είναι άγαπημένος για μένα να σήμερα πήγα

σε κείνο τ' άκρογάλι μας. Και δε θα μπορούσες να πιστέψης πως επήδησα και πως αναγάλλισα. Έχρηκα τις στιγμές μου σαν και τότες. Αμόλαρα τα βρυφορτωμένα καρδιάκια της σκέψης μου κατά τα βασιλέματά τους, και καρδιάκια το καλαμμένο μου άτι... Έλα να πάμε καμιά ημέρα.

— Είσαι τόσο εύτυχημένος!

Καταλάβαινα πως η ψυχή σου ισάλευε τερπνά για τη χαρά μου κείνη την παιδιακίσια περισσότερο, και ζωήρεψα την εικόνα. Μα πάλε σου είπα θλιμένος.

— Πώς πέρασε κείνος ο καιρός! Θαρρώ τώρα πως γεννώ, πώς πάει πλιά η νειότη. Πάνε τα όνειράτα, για μένα που δεν κοτάζω άλλο παρά πώς να τελειώσω με την επιστήμη.

Και άκκουμπώντας τόρα το χέρι στην ταρατσα έκοίταξα κατά τη θάλασσα όπου εζάρωνε με τις σβυλάδες του άγέρα τη μαδιά της επιφάνεια. Φαινότανε ώσαν να κυνηγιόντανε οι νεροκόρες της θάλασσας άνάερες, και σούφρωναν τα νερά με τις χερές από τις μακρυές τους σάρπες. Και ξεκολούθησα.

— Έσύ πρέπει να ζήσης, να χαρής. Όχι έτσι κλαψιάρικα να γείνης όπως ήσουνε μικρούλα, γιομάτη τραγούδι και λαχτάρα.

— Ναί, δε σου λέω όχι, μα οι πίκρες με μα-

ραίνουνε. Έπειτα γιατί και σύ; Τί έπαθες έσύ Άντρέα, και λές πως σου φεύγει η νειότη; Δεν είσαι νεύς τάχα; Δεν είσαι κείνος που επαίζαμε μαζί; Μη τό ξαναειπής, μη, γιατί θα μου κακοφανή.

Και τόνισες τη στερνή φράση, κάνοντας τα μάτια σου να παίζουνε, και τα φρύδια σου να σαλίψουνε πικραμένα, σαν όταν ήσουνε κοντά μου τότες, στα χαλίκια και μου είπες, θυμάμαι. — Μη γιατί θα θυμώσω... — Ά, και σύ όλο θέλεις να με πικραίνης τόρα με τα λόγια σου. Τί καμώματα είν' αυτά; Έσύ σαι που χτές τό βράδυ με μάλωσες για τα παράπονά μου. Κακούργο! Έλα, έλα, μη μου ξαναειπής λόγο έτσι με τέτοιο σκοπό.

Ζύγωσες κοντά μου και με κοιτάζεις λοξά, έτσι όπως ήμουνα άκκουμπημένος στην ταρατσα, γιατί πάνταιχες για μια στιγμή πως εδάκρυσα, και ήθελα να σου κρυφτώ. Μου τραβήξες και λίγο το χέρι για να γυρίσω κατασένα λέγοντάς μου.

— Έλα τόρα... κοιτάξέ με στα μάτια. Ά, καλά, πιστέψα πώς...

— Να σου είπω, Θεανώ, πιστεύεις πως είμαι εύτυχημένος ώστόσο. Και είμαι. Μα τίστεψε και τοΰτο. Πώς η εύτυχία μου βγαίνει από μένα. Δεν έχω γώ τις παιδικές χαρές που έσύ κατέχεις ακόμα άγγιχτες στο είνε σου. Και να που έσύ δεν ξέρεις

νοῦν; Όλα, όλα θά ριχτοῦν στή λάσπη, στό σκοτάδι, στή λησμονησιά, καί τὸ Ρωμαϊκό σιγά, σιγά θά λυώσῃ, θά σβυστῇ, θά μαραθῇ, θά χτικιάσῃ. Ξοδεύετε τόσα καί τόσα ἑκατομμύρια τὸ χρόνο γιὰ τὸ Στρατό καί στρατό δὲν ἔχετε. Τουλάχιστο φτιάστε στρατιῶτες καλοὺς πρῶτα. Θέλετε Ναυτικό καλό; Φτιάστετε πρῶτα κελούς ναῦτες. Τί τὰ θέλετε τὰ καινούργια ντουφέκια, τὰ καινούργια κανόνια, τί θέλετε τὰ καινούργια θωρηκτά; Βάλτε τὴ σκέψη σας καί τὴν προσοχή σας στό Λαό. Αὐτός θά φέρῃ τὴν Εὐτυχία στό ἔθνος, αὐτός θά φέρῃ τὸν πλοῦτο, αὐτός θά φέρῃ τίς Νίκες. Τοῦτο τὸ εἶδαμε στήν παλιά ἐποχή, τοῦτο τὸ εἶδαμε στὸν Γαλλογερμανικό πόλεμο καί τώρα στὸν Γιαπωνέζικο. Οἱ λαϊκὲς τάξεις ἀνεβάζουν καί κατεβάζουν τὰ Βασίλεια καί τὰ ἔθνη. Ἀναπτύξτετε καί μορφώσατε λοιπόν, ὅπως πρέπει, πρῶτα, πρῶτα, αὐτές.

Εἶνε καιρὸς καί ἦλθε ἡ ὥρα ὁ Βασίλειός μας, ὁ καλὸς μας καί ἐξυπνος Βασίλειός νὰ πῆ καί νὰ φωνάξῃ: «Ἀφήστε σ' Ἐμένα τὴ λαϊκὴ Ἐκπαίδευση. Θέλω Ἐγὼ νὰ μορφώσω καί νὰ ξευγενίσω τὸ Λαό μου μὲ ἀληθινούς Δασκάλους καί μὲ γερό πρακτικὸ Ἐκπαιδευτικὸ σύστημα. Γιατί ὁ Λαός μου εἶναι ἡ δύναμη τῆς φαμιλιας μου, γιατί ἡ δύναμη καί ἡ ἀγάπη τοῦ Λαοῦ μου εἶνε ἡ ζωὴ μου καί ἡ δύναμή μου». Εἶνε ὥρα, Καλέ μου, Βασιλιά, ν' ἀκουστῇ σὸ Ρωμαϊκό αὐτὴ ἡ Εὐλογημένη Φωνή. (*)

ΚΑΠΙΟΣ

Στὸ ἄλλο ὄψλλο : Νέα Ζωή. — Καινούργιο Φῶς. — Δευτεριά κι' Ἀνάσταση.

(*) Γιά τὰ σχολεῖα τῶν κοριτσιῶν θεωροῦμε περιττό καί νὰ γράψουμε, ἀφοῦ ὅλα τὰ σχολεῖα τῶν κοριτσιῶν τῆς ἐσχόης παύονται καί μονάχα τὰ κορίτσια στίς πόλεις θά μπορούνε νὰ μαθαίνουν γράμματα ἔτσι ἡ βυζάστρα τῶν λαϊκῶν τάξεων τῆς ἐσχόης θά μὲν πάντα ἀγράμματη, ἀπαίδευτη καί βυθισμένη στό σκοτάδι.

ΦΥΛΛΑ ΜΥΡΤΙΑΣ

Μυρίζεις τὸ κορμάκι σου ὡσάν τὸ για-σουμάκι... νὰ τῆχα νὰ τὰγκάλιαζα μὲ τὸ πουκαμισάκι.

Ἀνάθεμα τὴν ἐμορφιά π' ἀγάπη δὲ γυσεύει, βρυσούλα πὰ στήν ἔσημο πού γρήγορα στερεεύει.

Σὰ λεμονίτσα φουντωτή, πού στὸν ἀέρα γέρνει, λυγίζει τὸ κορμάκι σου καί τὰ μυαλά μου πέρνει.

τί ἔχεις. Εἶσαι τρισεύτυχη σὸ σπιτάκι σου ἐτοῦτο, μὲ τίς ἀνάμνησές σου, τ' ἀδερφάκια σου, τὸ γέρο πατέρα σου, πού εἶσατε ἔτσι μιά χαρά...

- Ναί δὲν τάρνιέμαι...
- Τί ἄλλο θέλεις;

— Τίποτα... Εἶπες κοιτάζοντας κατὰ τὰ βάρθια τοῦ ὀρίζοντα, σὰ νὰ ζήτηγες ἐκεῖ νὰ διαβάσης κάτι. Τίποτα, ξακολούθησες, καί τὰ πάντα! Τάχα τί ἔχω; Κάθε πού ὄνειρεύτηκα μοῦ φεύγει, τὸ κάθε πού πόθησα δὲ θά σταθῇ. Πανταίχεις πῶς θά ἦταν εὐκολο νὰ ζῶ, ἂ δὲν κάτεχα καί τὴν παιδιαστικὴν χαρά, πού γὼ τὴν κάνω κ' ἔρχεται, πού γὼ τὴ φτιάνω ἔτσι στὸν ἑαυτό μου; Εἶνε καί τοῦτο μιά βασιλεία τῆς ζωῆς πού ἐζήσαμε παιδάκια, καί σὰν οὐλα τ' ἄλλα μοῦ φύγαν, κρατῶ τὰ γέλοια μου καί τὸ τραγοῦδι μου... καί τὴν χαρὰ μου ὅπως ἦταν. Γιά τοῦτο θλίβουμαι, καί γιὰ τοῦτο ἐπῆρα πάντα τὸ παράπονο στὰ χεῖλια περισσότερο. Καί γιὰ τοῦτο σὰν μιλῶ ἔχω θλιμμένη τὴν ὄψη πάντα. Ἔτσι λέω... Πῶς σοῦ φαίνεται;

Ἐμιλοῦσες ἔτσι ἀργά, μὲ σκεμμένη τὴν ὄψη, καί τὰ χεῖλια σου ἔπληναν τίς λέξεις περίλυπες πάντα νὰ φεῦγουν κάτου ἀπὸ τὴν ταρατζα, καί νὰ πέφτουν στὸν κήπο πού ἀνάσαινε τώρα βαθεῖα, ἀπὸ τῶ δεντρῶνε τὴν ἄχνα, τῆς μισοπεθαμένης γλώσσας τους.

Ζηλεύω τὸ σεντόνι σου' ξενύχτισα στὴ στράτα καί μόνο του ἀγκάλιαζε τὰ κέλλη σου τ' ἀφράτα.

Καί τὰστεράκια τὰ μισῶ, πού μὲ θωροῦν μὲ φτόνο τὴν ὥρα πού περῆσανα σὸ πλάγι σου ζυγῶνω.

Jud s Errant

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΣΑΛΟΝΙΟΥ

ΜΥΑΛΟ ΠΡΑΧΤΙΚΟ!

— «Ἄκουσε, θέλω νὰ ζητήσω τὴ γνώμη σου γιὰ κάτι πᾶμε κάπου πού νὰ βρεθοῦμε μονάχοι», κ' ἐστηρίχτηκε σὸ μπράτσο του.

Γύρω τῆς ζωῆ, χορὸς, μουσική. Τὸ σαλόνι ἔστραφτε ἀπὸ τὰ φῶτα, τὰ νειάτα καί τὰ ὄμορφα ζευγαράκια, πού ἀκούραστα χόρευαν, ἐνῶ ἔφτανε τὸ βλέμμα τους μονάχα, γιὰ νὰ νοιώσῃς τὴν ἐσωτερικὰ τῆς ψυχῆς τους εὐχαρίστηση. Ὅ,τι καλύτερο σὲ πλοῦτο, θέση κοινωνικὴ, ὄμορφια, εἶχε ἡ Κέρκυρα, ἀνταμώθηκε κείνο τὸ βράδυ σ' ἀρχοντικὸ παλάτι, πού φιλοξένα δεχόντανε τοὺς καλεσμένους του, προσπαθώντας νὰ τοὺς διασκεδάσῃ ὅσο τὸ δυνατό περισσότερο καί καλύτερα. Κεῖνη, ντυμένη μ' ἕνα φόρεμα θαλασσί, πού ταίριαζε μὲ τὸ ξανθὸ χρῶμα τῶν μαλλιῶν τῆς, τὰ πρασινογάλανα μάτια τῆς καί τὴν ἀσπράδα τοῦ λαιμοῦ τῆς—μιά γάζα λεπτὴ σὰ μαγνάδι— εἰδειχνε πού πολλὴ ὥρα στὸν καθρέφτη σπύδαζε καί τὸ ντύσιμο καί τὴ χτενισιά τῆς. Χαριτωμένο πλασματάκι, μὲ τὸ βλέμμα γιομάτο ζωὴ κ' ἐξυπνάδα. Κεῖνος ὄχι τόσο ἄσκημος στὴ μορφή, ὅσο σὸ κορμί, πού τὰ κινήματά του, χωριστὰ ἀπὸ τὴν ἔκφραση τῆς ματιᾶς του, φανέρωναν τὴ φυσικὰ του δειλία. Τὴ στιγμή ὅμως πού τὸ γαντιοφορεμένο χέρι τῆς νέας ἀκκοῦμπησε σὸ μπράτσο του, ἡ ματιὰ του γείνηκε σκεδὸν ὄμορφη: τόσο γλυκεῖα καί παθητικὰ εἶχε γένη.

— «Τὸ ξέρεις, Ἑλλη, πού εἶμαι πάντα πρόθυμος σ' ὅ,τι μὲ θέλεις: αὐτὸ ἴσα, ἴσα εἶναι ἡ χαρὰ μου».

— «Δὲν ἀμφιβάλλω καθόλου γιὰ τὴ φιλία σου, ὅπως ἐλπίζω, πῶς εἶσαι καί σὺ θετικός γιὰ τὴ δική μου. Εἶρεις πόσο ἔχτιμῶ τὸ χαραχτήρα καί τὰ αἰστήματά σου».

Λέγοντας αὐτὰ χαμογέλασε, σήκωσε μὲ γλυ-

Καί οἱ ἀκρογιαλιές ἐσάλειναν τοὺς ἀφρούς σὰν ἄσπρους γλάρους πού σπαρτάριζαν πληγωμένοι στὰ μαῦρα βράχια. Κάποια σύννεφα ἰσοῦσαν κατὰ τὴ δύση ροδισμένα στήν ἀρχή, ὕστερα χαλκοτριανταφυλλιά, καί στὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντα ὡσάν τὴ σκουριά τοῦ σίδερου ἀπὸ τῆς θάλασσας τὴν ἄρη. Τὸ δειλινό ἰσταμάτησε στὰ μισόφωτα γύρω στοὺς ἐλαιῶνες, καί πέρα σὸ νησάκι ἐπέρασε τὸ κοράκι πού ἔβλεπα τὸ πρῶτὸ ἀπὸ τὸ παράθυρό μου. Τόση θλίψη, τόση θλίψη παλε μὲ βοῦρκωνε. Ἀθέλτητα σιγάσαμε. Κάτι ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ, καί ἐνοιῶθα πῶς καί σὺ τὸ ἴδιο πύσκιζες νὰ κάμης, μὰ σταματήσαμε ἐκεῖ, στὴ δύση, στὰ βασιλέματα τ' οὐρανοῦ, πού γαλνοῦσε ὁ πανώριος κόσμος.

Ἀσυναίσθητα τὰ χεῖρια μας ἀγγίζανε ἀκκομπισμένα στήν ἄρη τῆς ταρατζας, καί τὰ δάχτυλά σου ἔρθανε καί σφίχτηκαν ἀπὸ τὰ δικὰ μου. Ἀναστενάξες βαθεῖα μαζί μὲ τὸ πέρασμα τοῦ ἀγέρα ἀπὸ τὰ δέντρα. Καί εἶπες.—Τί ὄμορφα! Τόσο σιγαλά, τόσο βουβά, σὰ νὰ μὴ τ' ἀκούσω, σὰ νὰ φοβόσουνε μὴ λυθοῦνε τὰ χεῖρια μας, ἢ νὰ μὴ σβύσῃ τὸ ὄραμα μας.

— Καλησπέρα σας! εἶπε μιά φωνὴ δειλιασμένη κι' ἀδύνατη πίσωθὲ μας.

— Ἄ! φωνάξες ἐσὺ ξαφνιασμένη, καί γυρίζον-

κάδα τὰ μάτια τῆς καί τὸν κοιτάξε. Κεῖνος δὲ μπόρεσε ν' ἀντικρύσῃ γιὰ πολὺ τὴ ματιὰ τῆς θά πρόδωνε ἕνα μυστικὸ του. Εἶχαν τόση μαγεῖα τὰ μάτια τῆς, πού τὸν ἀνάγκασαν νὰ κοιτάξῃ ἄλλοῦ.

— «Θέλεις νὰ μείνουμε δῶ; μπορούμε νὰ μιλήσομε' ἐλεύθερα, χωρὶς νὰ τραβηχτοῦμε πολὺ ἀπὸ τὸν κόσμο» τῆς εἶπε, δείχνοντάς τῆς ἕνα μικρὸ σαλονάκι, πού ἕνας τοίχος τὸ χῶριζε ἀπὸ τὴ σαλα τοῦ χοροῦ.

Ἄφου κοιτάξε γύρω τῆς, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, πῆγε κοντὰ σὸ παράθυρο, ὅπου στηρίχτηκε μὲ τὸ σῶμα, φροντίζοντας μὲ τὴ στάση τῆς νὰ γένεται πιεὶ χαριτωμένη καί νὰ φαίνεται ἡ ὄμορφια τῆς σ' ὅλη τῆς τῆς δύναμη.

— «Εἶσαι περίεργος νὰ μάθης, τί θὰ σοῦ πῶ;»

— «Ποῦ, γιατί ἐνδιαφέρομαι γιὰ σένα, καί γιὰ ὅ,τι, φυσικὰ, σοῦ συμβαίνει. Ἄς εἶναι καί κάτι τιποτένιο».

— «Τώρα ὅμως πρόκειται γιὰ κάτι πολὺ σοβαρό».

— «Σοβαρό; μὲ τρομάζεις».

— «Ναί, σοβαρό παντρέουμα».

Κεῖνος ἄχνησε.

— «Παντρέουσαι; κ' ἡ φωνὴ του ἔτρεψε, μ' ὅλο πού προσπαθεῖσε νὰ τὴν κάμῃ σταθερὴ. Δὲν ἤθελε περισσότερο κείνη, γιὰ νὰ νοιώσῃ, πῶς ἦταν ἡ νικητριά στὴ μάχη, πού εἶχε ἀρχινήσει: νικητριά τῆς καρδιάς καί τῆς ζωῆς του ὀλάκαιρης».

— «Τώρα θὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα. Σήμερα τὸ πρῶτὸ ἦλθε σπῆτι ὁ Λέαντρος. Θυμάσαι πού κάποτε μ' εἶχες ρωτήσῃ ἂν μοῦ κάμῃ κόρτε; Τὸν εἶχες νοιώσῃ, ἀλλὰ δὲν ἤθελε καί πολὺ, ἦσαν τόσο φανερό! Ἡ μαμά ἔλειπε κι αὐτὸς ὁ βλάκας ἡ Μαρία τοῦ εἶπε νὰ περασῃ στὴ σαλα. Τί νὰ κάμω! Ὑποχρεώθηκα, ἤθελα δὲν ἤθελα νὰ τὸν δεχτῶ. Τ' ἄλλα τὰ νοιώθεις καί μόνος σου, χωρὶς νὰ σ' τὰ πῶ. Μὲ ρώτησε, ἂν τοῦ δίνω τὴν ἄδεια νὰ μὲ ζητήσῃ στὸν πατέρα».

— «Καί τί τοῦ ἀποκρίθηκες;»

— «Τί ἄλλο ἤθελες νὰ τοῦ πῶ, παρὰ πῶς μοῦ χρειάζεται καιρὸς γιὰ νὰ σκερτῶ; Γι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα θέλω τὴ γνώμη σου. Τὸ Λέαντρο δὲν τὸν ἀγαπῶ— καί λέγοντας αὐτὸ ξανακάρφωσε τὰ μάτια τῆς στὰ δικὰ του— ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἔχω προῖκα κ' ἐκεῖνος καί πλοῦσιος εἶναι καί μέλλον λαμπρὸ ἔχει. Γιὰ κορίτσι χωρὶς πεντάρα καί μαθημένο, ὅπως εἶμαι γῶ, εἶναι μιά τύχη ἀνέλπιστη, μπορῶ νὰ τὴν διώξω; Ἄν τουλάχιστο ἐχτιμοῦσα τὸ χαραχτήρα του, ἀλλὰ τὸν

τας εἶδαμε τὸ Γιάννη νὰ χαμηλώνῃ τὰ μάτια κάτου, μὲ λουλούδια σωρὸ στὰ χεῖρα του κρατῶντας. Τὰ μαῦρα του μάτια κερφώθηκαν ὕστερα ἀπάνω μου, καί μοῦ εἶπε:

— Καλωσορίσατε, κύρ Ἀντρέα.

— Γεῖά σου Γιάννη, τί γίνεσαι Γιάννη; καλὰ εἶσαι;

— Καλὰ, εὐχαριστῶ. Καί σὲ κοιτάξε δίνοντάς σου τὰ λουλούδια, μὲ τὰ μαῦρα του μάτια βουρκωμένα. Ἐνα μικρὸ χαμόγελο τοῦ σφιγγε τὰ χεῖλια σὲ ἔκφραση κάποιου πόνου. Στάθηκε λίγο, τοῦ εἶπες τὰ εὐχαριστῶ σου, καί σηκώνοντας παλε σὲ μίνα τὰ μάτια του, πού ἔλαμπαν τώρα μὲ λυωμένα μέσα δάκρυα

— Ὁὲ μείνουτε τώρα δῶ, κύρ Ἀντρέα;

— Ναί, Γιάννη. Νὰ μᾶς φέρνεις λουλούδια.

— Δὲν ἔχει ἔωρα ἀγγιρόροδα, εἶπε καί κοιτάξε κατὰ τὰ βασιλέματα. Κ' ὕστερα πρόστεσε:

— Νὰ ἕνα τέτοιο βράδυ πῆγαμε... Καλὴ νύχτα σας!.. Κ' ἔφυγε τρεχάτος, ἀλαφιασμένος, στ' ἀλαφροῦ τοῦ ξυπόλυτα πόδια. Τ' ἄκοπα καί μπερδεμένα μαῦρα του μαλλιὰ σάλευαν πίσω του, καί ὁ σβέρος του ἀπὸ τὴν ἄρη καί τὸν ἥλιο ἦταν σὰν ἀπὸ βαμμένο χάλκωμα. Εἶχε μιά τέτοια θλίψη τὸ πέρασμα του ἐκεῖ. εἶχε μιά τέτοια θλίψη. Ὑστερα

γνωρίζω τόσο λίγο! Αυτό το βάσανο έχουμε μεις, 'Αλέκο, που δε μπορούμε, αφού δεν έχουμε περιουσία, να ζήσουμε μονάχες μας, ανύπαντρες· πρέπει να παντρευτούμε, μ' άλλα λόγια να πουληθούμε σε κάποιον, χωρίς ή καρδιά να λαβαίνει κανένα μέρος σ' αυτή την έλευση κ' εξευτελιστική πουλησιά. 'Εμείς δε, έχουμε το δικαίωμα της 'Αγάπης, σε μας απαγορεύεται το καρδιοχτύπι, μας πρέπει να διώχνουμε τ' όνειρο».

Το πρόσωπό της αυτή τη στιγμή είχε πάρει μεγαλύτερη έκφραση, που ταιριαζε τόσο στο σχήμα της μορφής της, που αυτός ποτέ του δεν την είδε τόσ' όμορφη. Κι αφού αναστέναξε, πρόσθεσε σιγά. — «'Αλλοίμονο! χειρότερ' από χτήνη».

— «'Αλλ' αυτό δεν πρέπει να γίνει», είπε κείνος, τονίζοντας ενεργητικά τα λόγια του και κοντοζύγωσε τη νέα με την εσωτερική της ψυχής του παραλή ζωγραφισμένη στη στάση, στη μορφή του.

— «Και λοιπόν τί να κάμω; Θ' αφήσω να περάσουν τα καλύτερά μου χρόνια κ' έπειτα ποιός με θέλει; Ή νομίζεις, πώς είν' εύκολο πράμα σήμερα οι γαμπροί για κορίτσι άπλοκο; ο κόσμος τώρα μονάχα το χρήμα δοξάζει κι αν εμείς στά βάρη της καρδιάς μας κλειούμε κανέναν κρουρό πόθο, ούτε τον φαντάζονται. "Αχ, 'Αλέκο, είμαι πολύ δυστυχισμένη!»

Δεν τέλειωσε την ύστερη λέξη που άκκούμπησε το κεφάλι στον ώμο του. 'Η όμορφη μυρωδιά που στά μαλλιά της είχε χύση—κοκεταρία γυναίκεια κι αυτό—όταν έτοιμάζονταν για το χορό, το μελαγχολικό της βλέμμα, το κούνημά της που τον έκαμε να γνωρίσει τη χαρά της αγαπημένης γυναίκας γυμμένης στον ώμο του, χαρά ανεπάντευτη για κείνον, όλα τον είχαν μεθύσει. 'Η δειλία του υποχώρησε κ' η άγάπη του δώκε θάρρος.

— «'Αχ, 'Ελλη, αν μ' αγαπούσες, έγω σε λαιτρεύω! έψιθύρισε με πάθος.

— «Νά το πιστέψω; είν' αλήθεια;»

— «Είμαι σκλάβος σου. Τόσον καιρό σ' αγαπώ, αλλά δεν τολμούσα να πω τίποτα, φοβόμουνα μή χάσω και την εύτυχία να σε ζυγώνω. Είσαι τόσ' όμορφη! και γώ...»

— «'Αλέκο, με κάνεις εύτυχισμένη», και του χαμογέλασε με γλυκάδα.

Κείνος δεν ετόλμησε παρά ν' άπιθώσει τα χείλια του στα μαλλιά της, αλλά τόσο άλαφρά σά μ' εύλάθει να φιλούσ' ένα κόμισμα.

II

Με το φόρεμ' ακόμα του χορού, αφού έριξε το πανωφόρι και το σαλάκι της σε μιá καρέκλα, έτρεξε στής μαμάς της την κάμαρα. 'Η χαρά του θριάμβου ζωγραφισμένη στη μορφή της.

— «Λοιπόν, μαμά, τ'ά κατάφερα».

— «Τί κατάφερες;»

— «Παντρεύομαι με τον 'Αλέκο».

— «Με τον 'Αλέκο!!!»

— «Με τα τρία του εκατομύρια, μαμάκα μου, είν' εύχαριστημένη;»

— «'Ακούς εκεί! μά είσαι σωστό δαιμόνιο», κι άκράτητη από χαρά αγάλλιαζε τη θυγατέρα της, το θησαυρό της. «Και πώς τ'ά κατάφερες; για λέγε».

— «Εύκολο πράμμα, του είπα πώς ο Λέαντρος περιμένει την άδεια μου για να με ζητήσει, και πώς είμαι δυστυχισμένη να τον πάρω, επειδή δεν τον αγαπώ».

— «'Εμείς που κάμαμε ό,τι μπορούσαμε για να γίνει αυτός ο γάμος με το Λέαντρο, και που κόντεψε ν' άρρωστήσω από τη σκάζη μου, σαν είδα πώς τίποτα δεν καταφέρναμε!..»

Είχα νοιώσει από καιρό που του άρεσα, αλλά στον ίδιο καιρό μελέτησα και το χαρακτήρα του. Είναι τόσο δειλός, που ποτέ δε θ' άποφάσιζε να μου μιλήσει κ' έτσι θα περνούσε ο καιρός, και ποιός ξέρει!.. κι ούτε ποτέ θα με ζητούσε, γιατί φοβάται την άσκημά του, και δεν έχει άδικο. 'Από καιρό λοιπόν έγω είχ' άρχινήσει τις άψιμαχίες κι άπόψε έδωσα την ύστερη μάχη. Τ' άποτέλεσμα είναι, που αύριο θα με ζητήσει στον πατέρα, για να μ'ήν προφτάσει και του πρωτομιλήσει ο Λέαντρος. Λεπτομέρειες, μαμά μου, δε σου λέω, γιατί σεις οι παλαιές δε νοιώθετε πολλά από τη σημερινή έποχή· όσο πάει και προοδεύουμε. 'Ο Λέαντρος μου χρειάστηκε, και για να μ'ήν πιστέψω ο 'Αλέκος που το κάνω για τον παρ' τους, γι' αυτό υποχρεώθηκα να πω αυτή τη χοντρή ψευτιά».

— «Χά, χά, χά, δεν είχες παρά να διαλέξεις· αν ήτανε για τα χρήματα μήπως δεν έπαιρνες το Λέαντρο; Χαρά στο θάρρος σου, πώς μπόρεσες να τ'ά πης, χωρίς να γελάσεις!»

— «Μά για φαντάσου, μαμά, που θα σκάσουν από ζήλεια όλες μου οι φιλενάδες!»

— «Και μήπως οι μαννάδες τους λιγότερο; Μά είσαι τρομερή, σωστό διαολάκι!»

— «'Οχι, μαμά μου, είμαι μονάχα μυαλό πραχτικό!»

Καθαδάτες 3/9/05.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Κάποια χρόνια θυμάμαι,
Που τριγύρω μου άνθούσαν λουλούδια
Σουκά—της ψυχής μου τραγούδια.—
Κάποια χρόνια φευγάτα λυλάμαι,

Που μ' έβλεπαν μονάχο διαβάτη
Σ' ένα κόσμο δικό μου να φτάνω
Γελαστός, με καρδιάν άπ' άγάπη γεμάτη
Για ό,τι ζει και πεθαίνει εδώ πάνω.

Και μπροστά σε μιá λίμνη είχα φτάσει.
Στά γαλάζια νερά της—σά σ' αϊθέρινη πλάση—
Με λαχάρω τα μάτια βυθίζω

Κ' είδα—πάλε, ώ ψυχή, τί θυμίζω;—
Κόσμους άλλους και ξένους
Φωτεινούς, δίχως φως, γελαστούς, πικραμένους.

Το δικό μου όμως κόσμο δεν είδα.
Την ψυχή μου την έσφιξε ο πόνος,
Μά σπαράτρωσε μέσα μου η έλπίδα,
Πώς θ'ά φέρει τον κόσμο μου ο χρόνος.

Και διαβάτης μονάχος άκόμη
Με το δάκρυ, που γεννάνε μου οι τρόμοι,
Σε μιá σιγάτα μ' άγνάθια σιωμένη
Περπατώ φορτωμένος στους ώμους έλπίδας σταυρό,
Κ' άπ' άγάπη γεμάτος για ό,τι ζει και πεθαίνει
Το δικό μου τον κόσμο γυρεύω να βρω.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΡΕΤΑΣ

Η ΓΡΙΑ ΚΙ Ο ΔΡΑΚΟΣ

Στο φίλο Σ. Καζανόβα

Μιά φορά κ' έναν καιρό εΐταν ένας δράκος· ένας δράκος φοβερός, πελώριος, με τρεις μεγάλες κεφαλές· ένα στοιχειό, να πούμε.

Εΐτανε και μιá γριά· μιá μάγισσα, παλιά γυναίκα, που κ' οι γεροντότεροι, σαν εΐτανε παιδιά, κ' οι πικουλήδες τους, κ' οι παπούδες των παπύδω τους, τη γνωρίσανε την ίδια, πάντα γριά, παμπόγρια, μούμια εκατό χρονών.

Σταμάτησες λίγο. Σηκώθης κι άναψες την κρεμαστή λάμπα με το μαύρο της σκέπασμα, που και κείνη πενούσε, κ' έχυσε ύλογυρα μιá θαμπή φέξη στα πράματα.

— Βασιλεύει, ξακολούθησες παλε κοιτάζοντας σε μιá παλιά εικόνα κάποιου προγονού σου, που έστεκόταν εκεί μεγαλόπρεπος πολεμιστής, γιομάτος δόξα στα μάτια και στην κόμη, που ξεχειλίζε στον ώμο του, βασιλεύει πάντα η στερεμένη της χαρά εδώ μέσα, και πεθαίνει πάντα κάτι από κείνο που μας χάρισε από την εύτυχία και την καλωσύνη.

Έκατρες πάλε κοντά μου, κ' εδειγνες πώς κόμπιαζες να ξακολουθήσης. Σε περίμενα. Άνασειστηκες ζητώντας κάτι ύλογυρά σου, και πήρες ένα καθαρεφτάκι που ήταν άπάνω στο τραπέζι, παλιό, βενετικό. Τό βαλες όμπρός σου και καθρεφτιζόσουν τόσο άγύρευτα, που φαινόσουν πώς έξίχασες την παρουσία μου. Έστερα σιζόντας λίγο τα μαλλιά σου, και χαμογελώντας πάντα σά να θλεπες κάτι στα βάθια του καθρέφτη, μου είπες χωρίς να σηκώσης από το γιαλί τα μάτια σου·

— 'Εδώ, εδώ πόσες βολές η νειότη της καθρεφτίστηκε. Νά βλεπα, να βλεπα τα μάτια της μιá βολά έστωντας και δακρυσιμένα, όπως ήτανε πάντα το στερνό καιρό της ζωής της... Θάνατο γύρευε η

τόν είδαμε να τρέχει άνάμεσά από τον έλαιώνα, πίσω από τις φράχτες, από τα βάρη κατόπι, και να μ'ά κοιτάζει εκεί από τον αιματόχρομο βράχο στη δύση. Κάποιος άνθρωπος έμαζεύτηκεν εκεί κοντά. Ένας ναύτης φώναζε πέρα στο καικι νάρτη ή βάρκα, και ένα καρaboσκυλο βάζιζε, και τα λαχτίσματά του έρχόνταν χτυπητά ως τον τοίχο της ταράτσας. Από τον κήπο κάποιες εύωδιές της στιγμής τούτης στη δύση εξεψύχαιναν άπάνω σου και γύρω μας. Είχε μισοσουρπάσει τώρα, και η νυχτερίδα δεν έπαψε να φτερουγίζει άπάνωθε μας. Σου κανε τέτοιο φόβο το μισοπούλι ετούτο με την άπονύχτερη του φτεροδεσιά, που κοιτάζες στο μισόφωτο άθέρρα με δειλία. 'Οστόσο τα σύγνεφα κατακάτου έκαιγόνταν κούφια τώρα στο καμίνι και η φωτιά, από το χάλκωμα δεν ξάναφνε στο άμόνι, παρά έλιγοσβούτανε. Ένας χαιρετισμός έσπερινός από τη χυνοπαρινή φωνή έφτασε ως την άκουή μας, και ο άγέρας κάτου στριφογύρισε τα φύλλα, ψηλώθηκε, κ' έφυγε κατά την άκρογιαλιά με κολώνα μπουχό και σαρίδια.

— Πάμε μέσα· φυσάει και λίγο. Είπες άναστενάζοντας. Στάθηκες ύστερα και κοιτάζες κατά τ' άκρογιαλι. Ένα καικι έρχόταν πρίμα. Μιά βαρκούλα άλάργευε με τα κουπιά ψαράδικη.

— Πάμε να σου εϊπώ για τη μητέρα κάτι που

μου θυμίζει έτσι ετούτη δά η στιγμή...

Και στάθηκες πάλε στο κατώφλι της πόρτας που έφερνε στο σαλονάκι. Έστερα κοιτάζοντας με πικροχαμογέλασες, και ξαφνικά με ρώτησες, σαν ξεχασημένη, σαν άρραιμενή·

— 'Ησουν δώ σαν πύθανε;

— 'Οχι· μά δεν το θυμάσαι; 'Ητανε τον πρώτο χρόνο που φυγα για την 'Αθήνα.

— Δόλια μητερούλα, είπες και μπήκες μέσα. Σ' άκολουθήσα. Πήγαμε στην τραπεζαρία. Έκατρες στο τραπέζι και γώ σιμά σου.

— 'Αχ τούτο το ρολόι πώς πάντα μου ήταν μιá παρηγοριά, μιá συντροφιá, είπες κοιτάζοντας το μαύρο, στρογγυλό ρολόι με τον ώροδείχτη σά δάχτυλο που δείχνει πάντα κάτι σημαντικά. Και ύστερα ξακολούθησες.—Και κείνες τις ώρες που πέρασα ύστερα από το μαρτυρημένο της θάνατο! Το ρυθμικό του σάλεμα και ο ήχος του είνε θαμίenos μέσα στη σκέψη μου περίπλεχτος άρμονικά με τη νεκρα που βασίλεψε στην ψυχή μου! Και σαν τ' άκούω τις άτέλειωτες ώρες της μοναξιάς μου να ρυθμολογών την πάσα ζωή, μου γιομίζει περισσότερο τρυφεράδα και παράπονο την ψυχή μου. Κιόλο τότες θυμάμαι, κιόλο ποθώ, κιόλο κυνηγάω άπιαστες εύτυχίες, που διάβηκαν και δεν ξαναρχονται.

Κεῖνο τὸν καιρὸ, οἱ ἀνθρώποι, δὲν εἶχανε μῆτε καλύβια, μῆτε πολιτείες, μῆτε κάστρα γιὰ νὰ κατοικήσουνε. Γυρνοῦσανε ρουμάνια καὶ βουνὰ μαζί μὲ τ' ἄλλα ζῶα δίχως νὰ καταλαβαίνουνε τ' εἶτανε, τί κάνανε καὶ τί θὰ κάνοῦνε.

Ἰδέα κἀν δὲν εἶχανε τοῦ κόσμου καὶ τοῦ λογι-
κοῦ τους, τοῦ καιροῦ ποῦ ἔρχεται καὶ ποῦ περνᾷ.
Φαγὶ καὶ ὕπνο καὶ παιδογονιά.

Ἡ γριά ἢ κατημένη πολεμοῦσε κάτι νὰ τοὺς
μαθεῖ, μὰ ὁ δράκος, τὸ θεριό, δὲν ἄκουε...

* *

Ὁ δράκος εἶτανε ἀρχοντας τῆς Γῆς. Ἀνθρώποι,
χτήνη, ὄλα, εἶτανε ὑποαχτικὰ του. Ὅλα τρέμανε
καὶ ὑπακούσανε στὴ θέλησή του. Κι ἂ μπορούσανε
ἄς κάνανε κι ἄλλοιωτικὰ. Οἱ τρεῖς οἱ κεφαλὲς ἀ-
γγιέθανε ἀντάμα, τρίζανε τὰ σουβλερὰ τὰ δόντια
τους κι ἄλλοίμονο σ' ἐκεῖνο ποῦ θ' ἀντιστεκότανε.

Ἡ κάθε κεφαλὴ εἶχε κ' ἓνα μάτι· ἓνα μάτι
κίτρινο καὶ κόκκινο καὶ μαύρο καὶ μεγάλο σὰν ἓνα
φεγγάρι. Κι ἀπὸ τὸ μάτι εἶτανε ἀνοιχτὸ μέρα καὶ
νύχτα κι ἀστραφτοκοπούσε σὰν φωτιὰ στὸν ἄνεμο.

Καθὼς ποῦ ἔνας κατιπὶ σκερτότανε, κάτι ζη-
τοῦσε νάβρει ἢ νὰ κάμει, χὰπ! ἢ πρώτη τεντονό-
τανε καὶ τὸν ἀρπούσε καὶ τὸν ἔφαγε.

Ἡ δέφτερη, ἢ μεσαικὴ κ' ἢ μεγαλύτερη στρι-
φογυροῦσε ὄλοένα κ' ἔτρωγε τὰ κατωμένα. Ὅ,τι
ξέφυγε τῆς πρώτης—ποῦ θὰ πεῖ, κατόρθωνε νὰ
γείνει—νὰ σου κι ἄνοιγε τὸ πηγαδένιο στόμα καὶ
τὸ κατεχώνιαζε.

Ἡ τρίτη, ὅ,τι τρώγανε οἱ δύο, οἱ ἄλλες, τὰ
ξερνοῦσε ἀνακατεμένα καὶ συντρίμια σ' ἓνα λάκκο
δίχως πάτο καὶ τελειωμό.

Κ' ἔτσι τίποτα δὲν ἔμεινε στὸν κόσμο· μῆτε
γνώση, μῆτε μέλλο, μῆτε παρελθό, μῆτε παρό.

* *

Ὁ δράκος τίποτα στὸν κόσμο δὲ φοβότανε.
Ὅλα τὰ καταπιανότανε καὶ τὰ περιφρονοῦσε. Μόνο
ποῦ τὴ γριά τὴ μάγισσα δὲ ζύγωνε. Τὴν κοροῖδεθε
καὶ τὴ λογάριάζε ἰὰ πηλαθῆ.

Ὅμως κ' ἐκεῖνη, ὅταν ἔκουε ἀπὸ μακρὰ τὸ
δράκο νὰ φυσσομανᾷ καὶ νὰ μουγγρίζει, ὅπου φύγει
φύγει, ἔμπαινε μὲς τὴ σπηλιὰ τῆς, μιὰ θεόρατη
σπηλιὰ, ποῦ πήγαινε στὰ καταχθόνια τῆς γῆς καὶ
δὲν ξεμύτιζε.

Τί ἔκανε ἢ γριά, ἢ μάγισσα, μὲς τὴ σπηλιὰ
τῆς, τὴν πεντάβαθη, δὲν τῶξερε κανένας. Ζοῦσε μο-

ματιὰ τῆς κοιτάζοντας κίβνια κατὰ τὰ ἀλαργινὰ
πέλαγα, καὶ γύρευε ἀνάπαψη ἢ ψυχὴ τῆς στὰ χλω-
ραμένα γιὰ πάντα καὶ φυλλωμένα δειντὰ τῆς ἡσυ-
χίας καὶ τῆς γαλήνης. Ἐζοῦσε δὴ μὲσα καταπο-
σταμένη, καὶ βαρκομίμα ἔτανε πλημμυρισμένη ἢ πνοή
καὶ ὁ στεναγμὸς τῆς. Λησιμόναγε στερνὰ τὰ βήμα-
τα τῆς ἰδιῶ μὲσα, λησιμόναγε τὸ πέρασμά τῆς ἀπὸ
κάθε ζωντανὸ καὶ ἀπὸ κάθε ἄψυχο. Θαρροῦσε πῶς
κινούμενη μὲσα στὰ πράγματα ποῦ ἔζησε δὲν εἶχε
καὶ τὴ δύναμη νὰ τὰ κατέχη ὅπως πρῶτα, καὶ σὰν
ξένη ἐφερονόταν στὴν ἀραιεμάδα τῆς. Πολλὲς βολὲς
ποῦ καθόμαστε ὅπως πάντα ἰδιῶ στὴν τραπεζαρία,
τὴν ἔβλεπε νὰγγίζη κάποιες συνηθισμένες τῆς χερο-
καμωσιές, κάποιες δουλειές τῆς μὲ ἀσυνήθιστο τώρα
χέρι. Τὸ κοίταγμα τῆς τὸ ἴδιο σὲ μᾶς ἦταν μυστικὸ
τώρα, ταραχμῆνο, ἀθέλητο. Τὸ χεῖδέμα τῆς μὲ τὸ
λόγο, γιομάτο κάποιον φόβο γιὰ μένα, κάποιαν ἀπι-
στία στὸ νοῦ καὶ στὴ σκέψη. Αἰγομήλητη ἀπόγεινε,
ποῦ ἐτρέμαμε στὴ σιωπὴ τοῦ σπιτιοῦ μας μὲς οἱ
ἄλλοι. Ἀλλάζανε σιγὰ σιγὰ καὶ οἱ συνήθειες μας.
Τὰ μάτια τῆς ἐπῆρνε μιὰν ὄψη ὀλόγιμοι τρυφε-
ράδα, καὶ μαζί δείχνανε τὸ παράπονο ποῦ ἔχουνε τὰ
μάτια τοῦ μισομοῦ. Προμήγαγαν κάτι στὴν ψυχὴ
μου, ὡς ἓνα μακρυνὸ χωρισμό.

Σταματήσες. Κάτι σὰν λυγμὸς σοῦ κράτησε τὴ

ναχὴ τῆς ἐκεῖ μέσα χρόνια τῶ χρόνῳ καὶ εἶχε καὶ
γιὰ συντροφιά τῆς ὅτι ζῶα θῆς, ποντίκια, γάτες,
σκύλους, φίδια, βαθρακοῦς, κροκοδείλους, μαμούδια,
ὄρνια, ψάρια, ὅσα θρέφει ἢ στεριὰ κ' ἢ θάλασσα, τὸ
χῶμα κι ὁ ἀέρας, ποῦ τὰ μάζεβε ἓνα ἓνα, τὰ κα-
λόπιανε καὶ τᾶπερνε μαζί τῆς.

Ἐνα μόνον ξέρανε ὄλοι, ποῦ δὲν καθίζε ποτέ
τῆς· ποῦ ἀκούανε χρόνο καιρὸ νὰ διατάζει ἐκεῖ μέσα,
νὰ χορθεῖ, νὰ πηδᾷ, νὰ τραγουδᾷ καὶ κάπου κά-
που νὰ μοιρολογᾷ. Καὶ μιὰ ἀχλαβοῦ ποῦ ἔβγαινε
ἀπ' τὴ σπηλιὰ σὰ νὰ βράζε κάποιον καζάνι· στὴ
φωτιὰ ἢ νὰ δούλεθε κανένα στοιχειωμένο ἀτσιγγα-
ναριό.

Ἀκόμα ξέρανε καὶ τοῦτο· ποῦ ἢ γριά κι ὁ
δράκος δὲν τὰ εἶχανε καλά.

* *

Μιὰ μέρα ποῦ ὁ δράκος τρώγοντας καὶ πίνον-
τας ἀποξεδάστηκε καὶ πλάγιασε στὸν ἴσκιον μὲς
σουκιᾶς—ρουχάλιζε σὰν καταράχτης—τρέχανε τὰ
σαλιὰ του ποτάμι.—εἶπανε οἱ ἀνθρώποι:

— Νὰ! καιρὸς νὰ πάμε νὰ μᾶς συμβουλέψ' ἢ
γριά τί νὰ κάμουμε.

Καὶ μιὰ καὶ δύο τραβήξανε κοπάδια κατὰ τὴ
σπηλιὰ.

— Γριά! γριά! φωνάζανε. Ἐστρώπωσε. Κοιμᾷ-
ται τὸ θεριό.

— Κοιμᾷται; εἶπε μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὰ καταχθό-
νια τῆς γῆς. Κοιμᾷται καὶ καθόσαστε;

— Τί νὰ κάμουμε;

— Νὰ χτίσετε ἓνα μεγάλο τοιχογύρι, νὰ κλει-
στεῖτε μέσα. Ἐτσι θὰ σωθῆτε ἀπὸ τὸ θεριό.

— Δὲν ξέροῦμε. Ὁδήγησέ μας.

— Πάρτε πέτρες· ἴσιες καὶ μεγάλες. Βάλτε
μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη κι ἀπὸ πάνω, γύρο γύρο, στὴ
σειρά· πλατιά ὅσο μπορεῖτε κι ἀψηλά. Καὶ χιτίζον-
τάς τες μπάτε μέσα Πάρτε καὶ θροφῆς ὅσες μπο-
ρεῖτε. Καὶ τὸ δράκο κλείστε τον ἀπόζω· ν' ἀπομεινεῖ
μὲ τὰ ζῶα στὰ βουνὰ.

Οἱ ἀνθρώποι, μείνανε ἐκστατικοί. Τίσο ἀπλού-
στατο ἓνα πρᾶμα δὲν τὸ ξέρανε.

* *

Ἐμπρὸς λοιπόν! Δουλιὰ. Ἡ γριά τοὺς ἔβλεπε
καὶ τοὺς καμάρωνε ἀπὸ τὴ σπηλιὰ τῆς.

Σὰν ζύπνησε ὁ δράκος κ' εἶδε ἓναν τοῖχο σὰν
τὸν οὐρανὸ ἀψηλὸ μπροστὰ του, γούρλωσε τὰ μά-
τια, μούγκρισε καὶ τράνταξε ὁ κόσμος.

— Παλιανθρώποι! φώναξε σπικλώνοντας τίς κε-

φαλές του πάνω ἀπὸ τὸν τοῖχο. Ποιὸς σὰς ἔβαλε
νὰ κάμετε ἀπὸ τὸ κάστρο; Γρήγορα. Μιλήσατε!

— Ἡ γριά! ἢ γριά! ἀποκριθήκανε μονοφωνίς
μὲ τρόπο οἱ ἀνθρώποι.

— Ἐτσι! μούγκρισε ὁ δράκος ὀργισμένος. Στα-
σου νὰ τῆς δείξω!

Κ' ἐν τῷ ἔμα βίχτηκε σὰ τίφουνας καὶ σὰν ἀνε-
μοστρόβιλος νὰ φᾶ τὴ γριά.

— Ἐ! δράκο! δράκο! τοῦ εἶπε ἐκεῖνη μπαίνον-
τας μὲς τὴ σπηλιὰ τῆς. Μὴ σιμόνεῖς τὴ σπηλιὰ
μου. Τράβα τὴ δουλιὰ σου. Εἶδεμῆ, κατημένη μου.
Ἐγὼ σὲ κωνω καὶ δὲν ξέρεῖς τί σοῦ γίνεται.

— Καὶ τί εἶσαι, βρε παλιόγρια ἐσύ; σφύριξε ὁ
δράκος. Καὶ σὺ στοιχειὸ κ' ἐγὼ στοιχειό. Ἐβγα νὰ
μετρηθοῦμε.

— Τώρα βλέπεις! τοῦ ἀπάντησε ἢ γριά.

Καὶ ὀγονοῦς πετᾷε ὄζω ἀπὸ τὴν τρύπα τῆς
σπηλιᾶς μιὰ πυρωμένη σουβλα καὶ τὴ μπηγεί μὲς
τὸ μάτι τοῦ θεριοῦ.

* *

Ποιὸς εἶδε τὸ σεισμό καὶ δὲ φοβήθηκε;

— Ὁχ! οὐρλιασε ὁ δράκος χώνοντας τὸ ἓνα του
τὸ μάτι, τὸ δεξιό, σὰν λίμνη αἷμα κατὰ γῆς.

Καὶ μιὰ βοή κ' ἓνα κακὸ ποῦ νόμιζες ποῦ εἶ-
τανε κοσμοχαλασία. Ὁ δράκος ἀγριεμένος ἀπ'
τοὺς πόνους, λυσσοασμένος ἀπὸ τὸ θυμὸ του, μῆτε
τοῖχο, μῆτε ἀνθρώπους, μῆτε ζῶα, μῆτε δένδρα καὶ
βουνὰ ἔβλεπε πιὰ. Γκρεμοῦσε, ξεριζώνε, χαλνοῦσε.
ἔτρωγε καὶ ξερνοῦσε. Καὶ τὸ ξερατό του σκέπαζε
κατακλυσμός τῆ γῆ.

Ἡ γριά πιδεῖξα ὅμως ἄκουε τὸ δράκο νὰ κυλιέ-
ται ὀθεθε κείθε καὶ νὰ καταστρέφει ὡς ποῦ νὰ σιμώ-
σει πάλε στὴ σπηλιὰ τῆς. Κ' εἶχε καὶ μιὰ ἄλλη
σουβλα πυρωμένη ἑτοιμη. Τὴν ὥρα ποῦ ἀντίκρυσε
τὴ δέφτερη τὴν κεφαλὴ, καιρὸ δὲ χχνει καὶ τὴ μπη-
γει μὲς τὸ δέφτερο τὸ μάτι του.

Ὁ δράκος τότε τᾶχασε ὀλότελα. Ἡ κεφαλὴ
ποῦ κοιτάζε μπροστὰ, δὲν εἶχε μάτι πιὰ. Ἐκεῖνη
ποῦ χαλνοῦσε τὰ γινούμενα τυφλώθηκε. Τί τοῦ ἔ-
μεινε; Ἡ τρίτη· ἄχρηστη.

Ἡ γριά ἐβήθηκε ἀπὸ τὴ σπηλιὰ τῆς καὶ τοῦ εἶπε:

— Δράκο! ὑποτάξου!

Τί μποροῦσε καὶ νὰ κάμει πιὰ ὁ δράκος; Ἐπεσε
στὰ πόδια τῆς, ἀποσταμένος, πονεμένος, φοβισμένος.
σὰ νὰ ἔπεφτε στὸ ἔλεος τῆς καὶ παραδινότανε.

— Μὲ νίκηςες, τῆς εἶπε. Ἡ ζωὴ μου, οἱ ἀν-

φωνή. Ὑστερα ξακολούθησες προσπαθώντας νὰ κρα-
τήσης τὸ δάκρυ ποῦ βούρλωσε τὰ μάτια σου, γουρ-
λώνοντάς τα, νὰ λυώση, νὰ σβύση μέσα τους, καὶ
νὰ μὴ τρέξη. «Ἐνα μολύβι ἀναλωτὸ εἶνε ὡς ἄν
λίμνη στὴ θύμῃσή μου, βαθὺς καθρέφτης ἔβλεπτος
ἢ ζωὴ τῆς, καὶ μέσα του μονάχα βλέπω νὰ βασι-
λεύῃ ἢ θλίψη τῆς καὶ τὸ μυστικὸ τῆς παράπονο.
Θαμπάδα. Τώρα πάλε ἐσύ τὸν ἔφερες ὀμπρὸς μου,
καὶ ἢ Μοῖρα ξανανειώνει τὸν πόθο ποῦ ἐλαχτάρησε
σὰν λαθωμένο χελιδόνι στὰ νεκρὰ νερά τῆς λησιμο-
νίας. Κάθεσαι δὴ, σιμά μου, κι' ὥστόσο σὲ βλέπω
μέσα στοῦ καιροῦ τὰ παλαιὰ δάση νὰ διαβαίνης,
καὶ νὰ τραγουδᾷς κάποιον τραγοῦδιον. Ἄς τ' ἀκούσω
τὰ θλιμένα τραγοῦδια σὲ λόγια σμιχτὰ μὲ τὸ κλά-
μα τῆς, κι' ἄς σιωπᾷ γιὰ πάντα τῆς νεότης μας
ἢ ἱστορία...» Ἐκλαιγες τὸρᾷ. Ἐνα μαντηλάκι ἔφε-
ρες στὰ χεῖλάκια σου, καὶ τὸ δάγκασες νὰ σφίξῃς
ἐκεῖ τοὺς λυγμούς. Θυμήθηκα τὸ μαντηλάκι σου σ'
ἀκρογιαλὴ. Σ' εἶδα γιὰ μιὰ στιγμή τὴν ἴδια, ὅπως
τότε, παιδοῦλα, ποῦ ξάτρεζες στὰ χαλίκια, ποῦ
ἐρηξες πετροῦλα στὰ νερά νὰ σβύσης τὴν ὄψη σου
ποῦ καθρεφτιζότανε μέσα. Καὶ μοῦ φάνηκε πῶς τὰ
δάκρυά σου τότε ἄν ἐπέφτανε στὸν καθρέφτη θὰ
τονε ραγίζανε, ὅπως ἢ πετροῦλα τότες τὰ νερά.

— Παιδοῦλα ἐσύ, σοῦ εἶπα καὶ τώρα, ἐσύ ποῦ

μοῦ κελαιδῆσες τὸν πρώτο σκοπὸ τῆς ζωῆς μέσα στὰ
στήθια. Παιδοῦλα παντὰ γιὰ μένα, πέξ μου κι' ἀκῶ,
πέξ μου καὶ ζῶ.

Ἐτοῦτα τὰ λόγια σοῦ εἶπα, πολυπικραμένη μου·
καὶ σὺ ἐσκουπίζες τὰ δάκρυα θέλοντας νὰ σιωπᾷσης
γιὰ λίγο τὴν κλάψα τῆς ψυχῆς σου. Κι' ἀρχίνησες:

«Τί τρικυμία κείνο τὸ βράδυ. Ἡ θαλασσινὴ
τρουπέτα σάλπιζε στὰ τετραπέρατα θαρροῦσες τὴ
φωνὴ τῆς. Ἐνας γῆς τοῦ ἀέρα ἀπάντουμε, καὶ
μέσα τῆ βουὴ κατὶ σὰν καυπᾶνα ἀγροικήθηκε ἄ-
ρη καὶ ποῦ νὰ ἔχητε. Θαρροῦσες πῶς ἐρήμωνεν ὁ
τόπος σὲ χαμὸ καὶ συντέλεια. Σμιχτὲς φωνὲς κλα-
βοκύρηδανε, μὲ βροντὲς μαζί, ἐλυώνανε στὰ ἀγέρια
καὶ στὰ κίματα, ποῦ ἐτάραζαν τὴ γῆς καὶ σιου-
σανε συθέμελο τὸ σπῆτι μας. Κηθόμαστε καὶ τότες
στὴν τραπεζαρία. Ἡ μητέρα ἀκκοῦμπησε τὰ χεῖρα
τῆς στὸ τραπέζι, ἄφησε τὸ βιβλίον ποῦ διάβαζε, καὶ
σταυροκοπήθηκε. Σύνκαιρα μὲς τὰ παιδιὰ τὴ μι-
μηθήκαμε. Ὑστερα ἀκρομαστήθηκε. Σηκώθηκε, ἔκα-
με λίγα βήματα ἄσκοπα, καὶ σίμωσε στὸ παράθυρο.
Πίσω ἀπὸ τὸ μπλάβο παραπέτασμα, ὅπως ἔπεφτε
τὸ φῶς τῆς λάμπας στὰ τζάμια, τὴν εἶδα μέσα στὰ
γιαλιὰ, ποῦ σκούπιζε κρυφὰ τὰ μάτια τῆς. Ὅταν
ἐγύρισε καταμᾶς, δὲν ἐσήκωσα οὔτε μιὰ στιγμή τὰ
μάτια μου ἀπάνου τῆς, γιὰ νὰ μὴ ἀναγκαστῶ νὰ

θρῶπι, καὶ ἰσχυροῦ τοῦ ἀνήκουσε. Ἄν θέλεις ἀκούσει με.

—Τὴ ζωὴ σου, δράκο, εἶπε ἡ γριά, δὲν μπορῶ νὰ τὴν ἀγγίξω. Ἐκεῖνος που μὰς ἔκαμε μὰς ἔβαλε στὸν κόσμο γιὰ νὰ ζοῦμε γιὰ τὸν κόσμο. Μέσα στὰ κατὰβῆθα τῆς γῆς μὲ εἶχε τώρα χρόνια καὶ μὲ μάθαινε γιὰ νὰ σὲ πολεμῶ. Μὲ μαθε πολλά μὰ ἀκόμα ἔχω περισσότερα νὰ μάθω. Ὡς τὰ τώρα μὲ ἐμπόδιζες ἐσύ. Εἰς τὸ ἐξῆς, τώρα που τὴ φλώσα τὰ δὺς σου μάτια, εἶμαι ἁπλοῦς νὰ ἐργασθῶ. Σοῦ πῆρα τὸ παρὸ δικό μου καὶ τὸ μέλλο. Ὅσο γιὰ τὸ παρελθὸ εἶσαι ἀνίκανος νὰ μοῦ τὸ καταστρέψεις πιά. Μ' ἀφτὰ τὰ τρία ἐγὼ πῶ μπροστά. Μοῦ εἶναι ἀδιάφορο ἂν ζεῖς γιὰ πέθανες. Σὶκω περπάτησε.

- Ὁ δράκος ὁ ταλαίπωρος ἀπόρησε.
- Ἔτσι στραβός; τῆς εἶπε.
- Ἔτσι πρέπει νὰ εἶσαι, τοῦ ἀπάντησε ἡ γριά.
- Καὶ ποῖα εἶσαι σὺ λοιπόν; ἀρώτησε.
- Ἡ Γνώση, ἀποκρίθηκε ἡ γριά.
- Κ' ἐγὼ τί εἶμαι;
- Ἡ Ἀμάθεια.

Ἄπὸ κείνη τὴν ἡμέρα ἀρχίζει ἡ ζωὴ που ζεῖσουμε...

Εἰκοσαίος τοῦ Ἀπρίλη 1905.

ΣΤΑΧΑΡΙΑΣ ΦΥΤΙΑΝΣ

ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

- το ἓνα, κ' ἓνα φρ. χρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικό, πουλιούντα στὰ γραφεῖα μὰς τὰκόλουθα βιβλία:
- Τοῦ **Ψυχῶν** «Ταξίδι» καὶ «Ὀνειρο τοῦ Γιαννίρη».
- Τοῦ **Πάλλη** «Ἡλιος καὶ φεγγάρι».
- Τοῦ **Φωτιάδη** τὸ «Γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μὰς ἀναγέννηση».
- Τοῦ **Ἐφταλιώτη** «Ἱστορία τῆς Ῥωμιστίνης» καὶ «Μαζώχτρα, Βρουκολακας κλπ.»
- Τοῦ **Φιδάντα** Γραμματικὴ τῆς Ῥωμῆικης γλώσσας (μέρ. Α').
- Τοῦ **Λόγγου** «Ἄδωνας καὶ Κλόη» (χαρτοδεμένα) μεταφρ. Ἡλ. Βουτιερῆδη.
- Τοῦ **Σοφοκλῆ** Αἴας. Μετάφρ. Ζήσιμου Σίδερη
- Τοῦ **Χ. Ἀντρέαδη** «Ὁ Μὲγ' Ἀλέξανδρος».
- Τοῦ **Κ. Παδουγιάννη** «Μοσκιές» (Δηγήματα 50 λεπτά).
- Ἡ **ΠΑΠΑΔΑ**, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν κ. Ἀλέξ Παλλη δρ. 2 καὶ φρ. χρ. 2 στὸ ἐξωτερικό.

τὴ ρωτήξω γιατί κλαίει. Σὰ νὰ ἐμάντευα κάτι συφοριακό που ἐπλάκωνε τὸ σπῆτι μὰς, κ' ἔτορμε ἡ ψυχὴ μου νὰ τὸ ξεμολογήσω. Μέσα μου κοίτοταν ἡ ἀπόκριση γιομάτη ἀνατριχίλες. Ἐὸ φῶς τῆς λάμπας ἐπαίξε τώρα πέρα δῶθε. Ἡ μητέρα ἦρθε καὶ μισάνοιξε τὸ παραθύρο. Μιά ριπιτσιὰ που ἀγέρα μὰς φύσηξε. Τρομάρα μὰς, καὶ ἡ καρδούλα μὰς χτύπησε σὰν σπαρταριστὸ πουλάκι, που τὸ δεῖρε τὸ βροχοχάλαζο.

- Θεανώ, μοῦ εἶπε ἡ μητέρα κλείνοντας τὸ παραθυρόφυλλο, ἀκούς παιδάκι μου φωνές; ἡ τὰχ θὰ εἶνε ὁ ἀγέρας καὶ τὰ κύματα;
- Ὅχι μητέρα, ὁ ἀγέρας εἶνε στὰ παραθύρια του κάτου σπιτιοῦ, που θὰ εἶνε ἀνοιχτά.
- Ἀνοιχτά, μοῦ ἀποκρίθηκε κοιτάζοντας με καταράματα, που ἐνοιωσα νὰ βούλιαζε στὰ μάτια μου ἡ συφορὰ ἀπὸ κείνα τὰ μάτια τῆς, ἔτσι γιὰ ὦρα κρατώντας τὰ καρφωμένα ἀπανου μου, ὀλακερα, ὀλογοῦρωτα ἀπὸ φόβη, σὰ νὰ βλεπε ὀμπρός τῆς τὸ ἀπέραστο πεντάπυκνο σκοταδι. Ἐμαζεύτηκα στὴ θέση μου καὶ χυμῆλωσα στὸ τραπέζι τὰ μάτια, βλέποντας στὸ κεντητὸ τραπεζομάντηλο, τὸ παλιό, μὲ τοὺς καβαλάρηδες καὶ τὰ πουλάκια που πετοῦν στὸν ἀγέρα. Σάφηνου σὰν φτεροκοπήματα ἀκούστηκαν κάποιοι ἦχοι γύρω στὸ σπῆτι, κάτι σὰ νὰ ἀνέβαι-

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα δρ. 10.—Γιὰ τὸ ἔξωτε- ρικό φρ χρ. 10
20 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στὰ κισόκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιδρόμου (Ὁφθαλματρεῖο), Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια), στὸ βιβλιοπωλεῖο «Ἐστίας» Γ. Κολάρου.
Στὸν Πειραιῶ: Καπνοπωλεῖο Γ. Ξηροῦ, ὁδ. Βουβουλῆνας δρ. 1, σιμὰ στὴν Τροχίμπα.
Ἡ συντρομὴ πλερώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΚΑΠΙΟΣ

κύριος Δ. Καλότυχος, μὰς εἶπαν, εἶναι ἀνώτερος ὑπάλληλος στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας. Ὁ κύριος αὐτὸς, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ χει μάρμαρα ὄχι στὴν Κορόνη ἀλλὰ στὰ Λαγκάδια, τὸ μακαρίτη Ντεληγιάννη, κάνει ὄχι δέλει μέσα στὸ Ὑπουργεῖο μ' ἄλλα λόγια, γράφει πέντε ἔγγραφα τὸ χρόνο, ἔτσι γιὰ τὰ μάτια, καὶ χιλιάδες γράμματα—αὐτὰ ὄχι γιὰ τὰ μάτια—στοὺς διάφορους δασκάλους ἀναστάνοντας τὰ διδαχτικὰ βιβλία τοῦ Κ. Καλότυχου καὶ τοῦ Ἡλία Καλότυχου. Τὰ βιβλία αὐτὰ εἶναι δικὰ του, γιατί ὁ Κ. Καλότυχος, ὁ πατέρας του, δικαστικὸς κλητήρας στὸν Πύργο, δὲν ἀδειάζει νὰ γράφει διδαχτικὰ βιβλία, κὶ ὁ Ἡλίας Καλότυχος, ἀδερφός του, σπεισέρης στὸ Κάιρο, ἔχει πεθάνει δῶ καὶ δὺδ χρόνια κ' ἔτσι δὲν πρόφτασε νὰ στείλει ὁ ἄμοιρος στὸ διαγωνισμὸ διδαχτικὰ βιβλία καὶ νὰ «ἐγκριθῶν».

νὰν ἀνάερα πόδια κάποιες σκαλωσιές, καὶ νὰ σκαρφάλωναν στὴ σκεπή. Ὑστερα κάποιε σφυριχτὰ μέσα στὴ γῆς που ἐβούλιαζεν ἡ ὑπόρα, κ' ὁ ἀγέρας τὰ κομάτισε, τὰ κύλας σὲ χίλιες φλογέρες καλαμῆνες στὰ παραθύρια μὰς· ὁ ἀγέρας που φυγε στὰ βράχια καὶ στὴς ξέρες, καὶ στ' ἀροκόπουλα κύματα σαλαχώντας τὰ μάρμαρα του τ' ἄγια που χρεμέτιζαν πνιχτὰ, μέσα στὴς ὄφρες του στράτες. Ἡ μητέρα γνεύοντάς μὰς νὰ τὴν ἀκολουθήσουμε πῆγε στὸ κονοστάσι. Τὰ γόνατά μὰς λυμίζανε, κ' ἐνοιωθα στὴν ψυχὴ μου μυστικὴ μιά φοβέρα. Τότες σὰν τσακίσματα δειντρῶνε στὰ δάση ἀκούστηκαν, ἀντιπρίζανε, ρεκαζαν στὸ ἀκρογιαλὶ μὲ τοὺς βράχους. Φωνές σύσμηχτες σὲ ρούφουλες ἀνηχήσανε στὸ χαλασμὸ, κούριες, τρομαχτικῆς. Προσευκόμαστε. Κάναμε γονατιστές. Σαφρικὰ ἔκουσα τὸ λαχάνιασμα τῆς μητέρας στ' αὐτὴ μου γλῆγορο καὶ ξεψυχιστικό, καὶ μοῦ εἶπε σιγά, σὰν ἀπὸ μέσα ἀπὸ ταφόπετρα, γιὰ νὰ μὴν ἀκούσουνε τ' ἀδερφάκια μου.

— Πήγαμε στὴν κάμαρα νὰποκοιμήσης τ' ἀδέρφια σου καὶ γύρισε στὴν τραπεζαρία.
Πῆρα ἀμέσως σὰν τελειώσαμε τὴν προσευκὴ μὰς τ' ἀδέρφια μου, καὶ πήγαμε στὴν κρεβατοκάμαρα. Πάσχισα καὶ τ' ἀποκοιμήσα μὲ κάποιε παραμῦθι. Ἡ θειὰ Ζωούλα κοιμόταν στὴ σοφίτα, κοπιασμένη

Ὁ κ. Α. Καλότυχος λοιπὸν, σὰν ἔξυπνος Ῥωμῶς που εἶναι, καταδολιεύεται τόσο μαστορικὰ τὸ νόμο που δὲν ἐπιτρέπει σὲ ὑπάλληλους τοῦ Ὑπουργείου νὰ τυπῶνουν καὶ νὰ πουλᾶνε διδαχτικὰ βιβλία. Ἄν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ που γίνεται αὐτὴ ἡ μπερμπατιά. Ἡ «Ἐστία» τῆς περασμένης Παρασκευῆς κατάργγειλε ἄλλη παρόμοια, κὶ ὁ «Νουμᾶς» δῶ καὶ τρία χρόνια, στὰ πρῶτα πρῶτα φύλλα του, ξεσκέπασε κίλιον ἄλλον ὑπάλληλον τοῦ Ὑπουργείου που ἔτυπωνε καὶ πουλοῦσε δικὰ του διδαχτικὰ βιβλία μὲ τὸνομα κάποιου συγγενῆ του—ὁ Ἡλίας Πετρούλιας δηλ. ὑπάλληλος στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας (θαρροῦμε πὼς εἶναι ἀκόμα) μὲ τὸνομα τοῦ Π. Πετρούλια μακαρίτη στὸ Ἐργαστοῦργο τῆς Θήβας (θαρροῦμε πὼς τὰ βιβλία τοῦ λογιῶν μακαρίτη πουλιούνται ἀκόμα).

Σκόλια δὲ χρειάζονται, μὰ καὶ δὲν ὀφελῶνε. Γράφουμε μοναχὰ ὅση μὰς εἶπε ὁ διευθυντὴς τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας» που μὰς κατάργγειλε αὐτὴ τὴν μπερμπατιά καὶ σὰς καλινουχιζοῦμε. Τὸ συμπέρασμα λοιπὸν τὸ κάνει ὁ κ. Κολάρου:

— Ἐμεῖς πουζοῦμε τὰ βιβλιοπωλεῖα πλερώνουμε φόρους, ρόγια, ἐπιτήδευμα, ὑπάλληλους, τόσα χροῖματα γιὰ τὴν ἔκδοση βιβλίων, κὶ διως ἡ Πολιτεία πουζεῖ καθῆκο νὰ μὰς προστατέψει, μὰς πολεμάει: ἰσσοσασμένα μὲ τοὺς ὑπάλληλους τῆς.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, ἂν τόχει νὰν τὰ διαβάσει αὐτὰ που γράφουμε, θὰ βαστάει τὴν κοιλιά του ἀπὸ τὰ γέλια που βροσκονταν ἀνόητοι ἀνθρώποι νὰ ζητᾶνε στὸ Ῥωμαῖκο φύλλον σι' ἄγερα.

ΚΑΘΕ

νόμος Ῥωμαῖκὸς ἀρῆνει πάντα κ' ἓνα παραθυράκι γιὰ νὰ μπαίνει ἀπ' αὐτὸ ἡ παρανομία. Μεγάλη ἀλήθεια καὶ παλιὰ που τὴ θυμηθήκαμε προχτές ἀκούγοντας ἓνα Ῥωμῶ ὑπάλληλο νὰ καταστρώνει ἐπιθετικὸ σκέδιο κατὰ τοῦ Κεντρικοῦ ταμεῖου.

Ἡ κούβεντα εἶτανε γιὰ τὸν καινούριον νόμο που ἀτζάινει τὰ χρόνια τῆς συντάξης κ' ἔλεγε ὁ ὑπκλιηλός:

— Ἐγὼ ὅταν ἔμην ὑπάλληλος, ἔκννα, νὰ πῆς, συβόλαιο μὲ τὸ Δημόσιο νὰ δουλέψω εἴκοσι χρόνια καὶ νὰ πάρω ὕστερα τὴ συντάξή μου· τώρα τὸ Δημόσιο καταπατᾶει τὸ συβόλαιο του καὶ μὲ

ἀπὸ τῆς ἡμέρας τὸν κῆματο, καὶ τὴς δουλειῆς τοῦ σπιτιοῦ. Ἐγύρισα στὴν τραπεζαρία καὶ βρήκα μισοκλαμημένη τὴ μητέρα μου. Τὴ θλίψη τῆς ἐνοιωθα, μὰ κάτι μοῦ κραζε μέσα μου πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ τὴ ρωτήσω τὴν ἀφορμὴ. Ἐλεγα πάντα μὲ τὸ στοχασμὸ μου πὼς θὰ τὴ μάθω γλῆγορα μοναχὴ μου. Ἐσήκωσε τὰ μάτια τῆς βρῶ κατὰπάνω μου, ἐπρεμναστέναξε περίλυπη, καὶ πέρνοντάς με ἀπὸ τὸ χέρι μοῦ εἶπε σιγά, καὶ μὲ τρεμουλιασμένη ἀπὸ συγκίνηση φωνή:

— Ἀλήθεια, τὰ παραθύρια τοῦ κάτου σπιτιοῦ εἶνε θεάνοιχτα ἀπόψε. Ἀκῶ που σφυρίζε ὁ ἀγέρας μέσα τους καὶ χτυπάνε. Θέ μου, καὶ νάζερες πὼς κεῖ μέσα εἶνε τώρα καιρός που κάθεται... Ἐἶνε καιρός τώρα που δὲ θέλει νὰ μὲς ἰδῆ, καὶ οὔτε νὰ μὲς μιλήσῃ... Παιδί μου ἐπὶ ἀθῶο, δὲν πρέπει νὰ μάθης τὴν ἱστορία που μὲ μαρτυρεῖ... Ὡστόσο πρέπει νὰ ζήρης πὼς εἶμαι δυστυχισμένη ἀπὸ σένα...

Λέγοντας τὰ στεγνὰ ἔτοῦτα λόγια βούρωσαν τὰ μάτια τῆς, τρέξανε στὰ μάγουλά τῆς τὰ χλωμά δάκρυα στρογγυλά, ὀλίγομα μ' ἀγκάλιασε, μὲ σφιξε, μὲ φίλησε γλυκά, χύνοντας στὸ κεφάλι μου δλόγυρα δάκρυα, ἀγγίζοντας ὄλο μου τὸ κορμί μὲ τὰ χέρια τῆς, καὶ χαϊδεύοντας τὰ μαλλιά μου, που τὰ χαίροταν πάντα καὶ τὰ καμάρωνε. Κ' ὕστερα πάλι

θέλει υπάλληλο για όλη μου τη ζωή. Να λοιπόν τί θα κάνω. Όσα συμπληρώσω τα είκοσι μου χρόνια θα πασιφω να βρω τρόπο να με πάψουν. Αμέσως κουντίζω μια άγωγή κατά του Δημοσίου, του φέρνω αυτό το λογικώτατο και νομικώτατο έπιχειρήμα, βάζω και τίποτα μέσα και κερδίζω τη δίκη, κι α' δε βαριεται ως βουρλίζεται ο Ράλλης με τους νόμους του.

Τα «νομικώτατο» και τα παντοδύναμα «μέσα» είναι τα περίφημα παραθυράκια του κάθε νόμου, που λέγαμε. Μα ο Ρωμύς, κι α' δεν έχει παραθύρια ο νόμος, είναι ικανός να τον ανοίξει. Σ' αυτή τη δουλιά είναι πρωτομάστορας, και κανένας δεν του βγαίνει.

ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ

στις επαρχίες άρχισαν να κουνιούνται και να δείχνουν κάποια σημάδια ζωής, αφού ο καινούριος εκπαιδευτικός νόμος έπεσε πάνω τους σαν λεπίδα καρμανιόλας. Από όσα δημοσιεύονται στις εφημερίδες, φαίνεται οι δασκάλοι δε θάφησαν να σφαγούν σαν τάρνια. Καλό κι αυτό και να που γίνεται, ότι εύχθηκαμε στο περασμένο φύλλο. Μόνο σά ζωντανέψουνε θάρχισουνε να λογαριάζονται.

Εύτυχως το ζωντανέμα άρχισε να γλυκοφαινεται και κείνες οι «μυστικές απόφασεις», που γράφουν οι εφημερίδες, κάτι καλό μας κάνουνε να ελπίζουμε. Ας κοιτάξουν τί γίνεται σήμερα στο 'Αρσάκειο' τρεις άδειανές θέσεις τις ζητάνε διακόσες σαράντα δασκάλες που πεταχτήκανε στους δρόμους με τον καινούριο νόμο του Ράλλη. Τα ίδια ας περιμένουνε μεθαύριο και για 'λόγου τους. Η πυρκαγιά άναψε στο σπίτι του γείτονα; Περιμένε την και στο δικό σου.

ΣΥΓΚΙΝΗΘΗΚΑΝΕ

λέει, οι γραμματισμοφίλοι (χμ! λέξη κι αυτή μια φορά!) για τα καινούρια γραμματισμα που βγαλε το Θέρισσο, κι απ' όλα τα μέρη της γης ζητάνε τη σειρά τους. Οι «'Αθηναί» μάλιστα, με το γνωστό πατριωτισμό τους, άναλαβαν να προμηθεύουν τέτια, δίχως κανένα κέρδος, και τρεχάτε να προφτάζετε, γιατί τυπωθήκανε λίγα κι όσο πάνε σώνονται.

Να λοιπόν που το Θέρισσο έκανε κ' ένα καλό, να συγκινήσει τους γραμματισμοφίλους. Πρέπει όμως άμέσως να τυπώσει και κάρτ-ποστάλια για

να μην αφήσει παραπονεμένους και τους καρποσυλλοφίλους, με το συμπάθειο. Κ' έτσι τα καλά γίνεται τέλειο, έξον πιά από το μεγάλο καλό που χάρισε στο έθνος το γραμματισμοφίλο πιά τώρα Θέρισσο.

ΤΟ ΚΑΚΟ

που γίνεται στις εφημερίδες, μια βδομάδα τώρα, για την παραγγελιά των αντιτορπιλικών, έχει κάποιο λόγο, μας λείπει η «'Εστία», όχι και τόσο... αντιτορπιλικόν. Μερικοί αξιωματικοί του ναυτικού μας ενδιαφέρονται για μερικά έργοστάσια που παραγκωνιστήκανε και να ο λόγο; που χαλνούμε τον κόσμο.

Η «'Εστία» λέει κι άλλο φοβερίζει πως α' δεν πάψουν οι άδικολόγητες φωνές, θα ξεσπάσει κάτι μυστικά που ξέρει και που θάναγκάσουν τους φωνακλάδες να βουδαθούνε. Μα γιατί φοβερίζει και δεν το κάνει; Δι' νομίζει πως έχει υποχρέωση, αφού ξέρει κάτι, να φωτίσει τον κόσμο που κοροϊδεύεται τόσο άδιάντροπα; Πώς έδούθανε ο κ. 'Αναστασίου όλους τους ύβριστές και συκοφάντες του με την πειστικά και παληκαρήσια διατριβή του που δημοσιέψε στο «'Αστύ» της Τετράδης;

Με τα ακάτι ξέρω και κάτι θα πώ» δε βγαίνει τίποτα. Ό,τι ξέρεις, πρέπει να χεις και την παληκαριά ναν το λές. Έτσι μοναχά γίνεται δουλιά.

ΜΙΑ

υπερλογιωτάτη εφημερίδα της Πόλης, η «Κωνσταντινούπολης» (Τρίτη, 6 Σεπτεμβρίου 1905, σελ. 1) αναφέροντας κάτι γνωστικά λόγια του Κλαρεττή για μερικά άσεμνα και πορνογραφικά φραντζέλικα βιβλία, ρήχεται με λύσσα στους δημοτικιστάδες που «δεν περιορίζονται εις τον έκχυδαισμόν της γλώσσης, μωρέ μάτια μου! αλλά τείνουν να έκφασίλωσι και πσσαν αισθητικήν εν τη φιλολογία και να έκπορευώσι πσν το σεμνόν και ήθικόν». Έτσι άρχίζει το άρθρο, και τελιώνει έτσι. «Και εν τούτοις οι μορφωμανείς της μαλλιαρσύνης έθεώρησαν ως δόξαν να μετοχτετώσωσιν εις την άγνην έλληνικήν κοινωνίαν τον αυτόν βόρβορον».

Κακοηθέστατη συκοφαντία αυτό, γιατί ας μας αναφέρει έναν από μας που έγραψε η μετάφραση πορνογραφικό βιβλίο. Όλα δικά τους είναι, και δεν τους τα ζηλέψαμε. Δικοί τους ακόμα είναι κι ο

Συρής που μετάφρασε τις «Νεφέλες» κι ο Κούροπης που μετάφρασε τις «'Εκκλησιαζούσες». Γιατί λοιπό να μας τους φορτώνουμε στις ράχες μας;

Χωρίς να κάνουμε το σεμνότυφο, βεβαιώνουμε τους ταρτούφους και συκοφάντες της «Κωνσταντινούπολης» πως προχτές ακόμα ο Βαυτιεριδής καταπιάστηκε να μεταφράσει το «Συμπόσιο» του Λουκιανού, για το «Νουμά» κι άναγκάστηκε ναν τον παρατήσει στη μέση, για μερικές κάπως λούτερες φράσες, αν και η έξυπνη άισχύροτητα του Λυκικανού μπροστά στη χοντροκομμένη άισχύροτητα, και μάλιστα τη μεταφρασμένη, του 'Αριστοφάνη είναι Βαγγέλιο.

NETZIMPIE

(Η αρχή του στο περασμένο φύλλο)

Β' ΠΡΑΞΗ

(Η σκηνη παρουσιαινει ούλα πλούσια στολισμένη στο σπίτι του Ταχη-Αμπαζη)

ΣΚΗΝΗ Ι.

ΤΑΧΗΡ-ΑΜΠΑΖΗΣ

(Συλλογισμένος και άνησυχος)

Τι θα ξεσπάση άραγε στην κεφαλή μου; ο φάος να με πλακώνη άρχισε και ο Πασσας μου έφάνη σήμερα πιο άνησυχος, πιο σκοτεινός σά σφίγγα. Δίν πσν καλά τα πράματα, και το λαμπρό τ' Α- [στέρι του Γέρου του Τεπελενλή σά να τραβάη στη δύση! Κλεισμένο τόχει το Θερό; ο τρομερός Χουρσίτης και τ' άμετρα τ' άσκέρια του θα μπουν ταχιά στην [πόλη.

Και το χειρότερα, ο Πασσας σά νάλλαζε, κι ο [νούς του σέ ύποψίες χάνεται, αφού κ' έμας τους φίλους —έμένα τον Ταχηρη του— δε φαίνεται να μ' έχη στην πρώτη την άγάπη του! Τι άραγε να τρέχη; Ίσως θα ξέρη να μας πη ο Βεσιάρης κάτι γι' αυτό κ' εγώ τον φώναζα. 'Α! νάτος.

(Μπαίνει ο Βεσιάρης) Τι χαμπάρια;

σάν συνήρθε λίγο ξακολούθησε, λέγοντάς μου να κάτσω σιμά της, και τα λόγια της σιγά και μυστικά μου γιομίζανε φρίκη το είναι μου, και μου φέρνανε σά σέ όνειρο έτούτη τη νύχτα.

— Πάμε, παιδί μου, στο κττου σπίτι... Μή σκιαχτής καθόλου... Να φτάσουμε στην πόρτα μονάχα να μπορέσω να πάρω δύναμη να φτάσουμε ως με την πόρτα. Σάν ζυγώσουμε χτυπάς έσύ σιγά με το χεράκι σου, και σάν ακούσης τη φωνή του πατέρα σου μην τρομάξεις.

— Ό πα...

— Σώπα, σώπαινε, μου είπες βάνοντας το δάχτυλό της στα χείλια της, και μη άφίνοντας με να τη ρωτήζω. Έστρεμα όλη από λαχταρα, από φρίκη, και δεν ήμπορούνα να σταθώ. Το σανά μου έτρεμουλιάζε όπως με το βαρύ κρύο, σάν έπήγαίνα στο σχολειό.

Ύστερα σηκώθηκε, έτσι μεγαλόπρεπη όπως ήτανε, πήγαμε στην κάμαρά της πρώτα, φόρεσε τη βελουδένια της δλόμαυρη φορεσιά, που της είχε φέρμένα από τη Μασσαλία ο πατέρας, και πιάνοντάς με από το χέρι μου είπε πάλι σιγά:

— Πάμε σιγά να μη μας νοιώσουνε τα παιδιά... Κατάλαβες τί σου είπα;

— Ναί, είπα μέσα μου, κουνιώντας κατακάτου

το κεφάλι.

Κατεθήκαμε τη σκάλα, περάσαμε τους μεγάλους διαδρόμους του παλαικού έτούτου σπιτιού, σκοτεινούς και λίγο υγρούς, και ύστερα από μια κάμαρα τρισκόταδη, που σκοντάψαμε σε παλιούς σκελετούς από έπιπλα του σπιτιού, φτάσαμε στην πόρτα που δδήγαε στην κάμαρα του πατέρα μου, όπως κατάλαβα ύστερα.

Φτάσαμε και σταθήκαμε εκεί σιγαλοπατώντας. Όξω χάλαγε ο θεός τον κόσμο. Η μητέρα χαμήλωσε και μου είπες σιγά στ' αούτι. — Χτύπα σιγαλά τρεις φορές. Στην αρχή δεν τρόμησα, μα πιάνοντας τη μητέρα από το φουστάνι, πήρα θάρετα, σήκωσα τ' άλλο μου χέρι και χτύπησα με ανοιχτή την απαλάμη τρεις βολές.

Καμιά απάντηση, τσιμουδιά. Μόνο ο άγέρας σφύριζε όξω, και κάποιος άσβέστης έπεσε από τους θόλους, και μας πισωγύρισε.

— Χτύπα πάλι σιγά, μου λέει.

Ξαναχτύπησα. Τίποτα. Ύστερα πάλι πιάστηκε από το φουστάνι της μητέρας. Το βελούδο μ' άνατρίχιαζε: τα χέρια μου έτρέμανε.

— Χτύπα δυνατώτερα.

Και χτύπησα, που άντήχησε στο θόλο.

— Ποιός;.. είπες μια φωνή σάν από τάφο, βα-

ρεία, άγνώριστη, μα ύστερα, φανταζόμενη τον πατέρα μου στο σκοτάδι, όπως τη στερνή βολά που τον είδα, δώ και τόσους μήνες, η φωνή του μου τάν ξανάφερε όμπρός μου, έτσι ψήλόνε, με τα γένεια του που μισασπρίσανε, με τη γυριστή του μύτη, με το δεμένο του χυμογέλιο, άφστηρόνε, περήφανο, που κοίταζε βαθειά, κάτω από τα πυκνά του φρύδια.

— Πες ότι είσαι σύ, η Θεανώ, μου είπες η μητέρα, γλήγορα-γλήγορα στ' αούτι, λαχνασαστέ, πεύ ή πνοή της θέρμαινε στο μάγουλό μου, περνώοντας.

— Είμαι... Η Θεανώ... πα...

Δέν έπρόφτασα να τελειώσω και το χέρι της μητέρας μου σφάλισε το στόμα, λέγοντάς μου:

— Φτάνει, φτάνει, παιδί μου...

— Και τί θέλεις τέτοιαν ώρα εδώ;.. Έσύ μονάχη;..

— Πες πως είνε και η μητέρα, μου ξανάειπε σιγά.

— Μα... είνε και η μητέρα...

Δέν πρόφτασα να το είπω και η πόρτα έτριξε. Σκοτάδι θεοσκοτάδο. Ύστερα άνοιξε: δέν έφάνηκε ούτε ήσκιος. Σιγαλά πάλι. Έκαμε νάμπη η μητέρα. Κοντοστάθηκε: με πήρε από το χέρι και με τραβήξε να μπουμε μαζί.

Άκουγα τον άνασασμό του πατέρα. Μίσα στα

ΣΚΗΝΗ II.

Ταχέρη-Αμπαζής, Άγος-Βεσσιάρης.

ΑΓΟΣ ΒΕΣΣΙΑΡΗΣ

Δι' θά προσένης βέβαια ευχάριστα, Ταχέρη. Ο Σερασκέρης έζωσε όλοτελα την πόλη και τό κανόνι γρήγορα θέ να βροντήξει πάλι. Αυτά 'νε τά πολεμικά· μα 'νε και κάποια άλλα που ψιθυρίζονται κρυφά, κι' αυτά μπορούνε νάχουν μεγάλη σπουδαιότητα για μας τούς δυό, Ταχέρη-Θάμαθες βέβαια και σύ τούς έρωτες του Φράγκου Ένα κορίτσι επλάνεσε δικό μας, κι' ο Καρέττος ζή- τώρα με τή Νετζιμπέ. Μά κι' ο Βεζύρης λέγουν τό ξέρει, μά επίτηδες τούς δυό μαζί άφινει.

ΤΑΧΗΡΗΣ

Έλπίζει, λέγουν, ο Πασσάς πως τόν γκισαούρ ή κόρη θεί να τόν κάμη τό Χριστό ν' άπκηνηθή, να γίνη του Μωχαμέτη λατρευτής και δούλος του Προφήτη.

ΑΓΟΣ

Πιστεύεις, φίλε, αληθινά πως ο Πασσάς θέ νάταν πόσον καλός απόν άπιστο και πως θα συχωρούσε στο σκύλλο καίνο τής Φραγκιζής μέσ' τό χαρέμι [νάμπη

να κλέψη τό τρικυτάφυλλο τό μουσκομυρισμένο, αν τήν ανάγκη του ο Πασσάς δεν είχε του Καρέττου;

ΤΑΧΗΡΗΣ

Και τί ανάγκη τάχατες θεί ο Πασσάς για νάχη άπόνα κεί ψωρόφραγκο, όταν κοντά του έχη σα δυό λιοντάρια θανατά, σί, φίλε μου, κι' έμένα!

ΑΓΟΣ

Όποτε θαρρείς αληθινά πως μοναχή αίτία, π' άφήκεν άτιμώδητο τόν άπιστο ο Βεζύρης, είν' ότι Μωαμεθανό για να τόν κάμη, θέλεις.

ΤΑΧΗΡΗΣ

Όσο κι' αν συλλογίζουμαι, άλλη απ' αυτή δε βρίσκω.

ΑΓΟΣ

Μου φαίνεται παράξενο πως άντρας σαν κι' εμένα με τετρακόσια τά μυαλά, δε μπόρεσεν άκόμα να καταλάβη ποιά άφορμή έκαμε τό Βεζύρη να συχωρέσ' ένα γκισαούρ, που πάτησε τό νόμο.

ΤΑΧΗΡΗΣ

Πές, φίλε μου, για έξυπνο πως άδικα με πήρες και πως δεν είνε άλλος κουτός στον κόσμο σαν [κι' έμένα.

Μά έλα, Βεσσιάρη μου, τήν άφορμή για πές μου

πυκνό σκοτάδι θάρρεψα πως είδα τά μάτια του να σιγοφέγγουνε, πότε-πότε ρήχοντας άπάνου μας μία ματιά από τήν άκρη τής κάμαρας. Έτσι κατι σαν φωτερό μου ξαστραψε. Μία κρυάδα με παγωνε. Άνοιγα, γούβλωνα τά μάτια για να ιδώ ξαστερότερα. Κάτι σαν από άράχνες πνύταιχα πως μου σκεπάζου τήν όραση. Τά χεροπόδαρά μου ήταν ξυλιασμένα. Τά μάτια μου σαν κοκκαλιασμένα, σα γιάλινα. Άκουσα κατι σαν αναστέναγμα κι' ύστερα ένα λυγμό. Έπιάστηκα από τό φόρεμα τής μητέρας. Ένοιωσα που έκλαιγε. Ύστερα όλο της τό κορμί ληχτάρησε, έσκίστηκε, τά χέρια της έσφιχτηκαν στο σκοτάδι, γονάτισε. Στο δώμα έπεσεν ένας χτύπος.

— Μιά τέτοια νύχτα... γιατί, γιατί με τυρχνάς... Είπε με σκισμένη φωνή, και με σείρε σιμά της. Κ' ύστερα είπε:

— Πές μου καθαρά, τό πιστεύεις;... Έχεις απόδειξη;...

Μέσα από τό σκοτάδι έρχόταν τόρα ή άπόκριση του πατέρα, τήν επερίμενε ή μητέρα, τήν έβλεπα που ή άγωνία της έτράνταζε και τά στήθια, τήν ένοιωθα που πρίσμενε τόν κεραβνό. Και μέσα στο σκοτάδι έμάντενα τό πρόσωπο του πατέρα, τό γραμμωμένο με βαθυζάρωτες γραμμές, που μία θλίψη βαθειά δειχνοταν σ' όλη του τήν έκφραση.

και μη' μι' άφίνης να σκορπώ τό νού μου σ' ύπο- [ύδες, κι' άδικα βασανίστηκα μονάχος μου πολλή ώρα.

ΑΓΟΣ

Λοιπόν, Ταχέρη, άκουσε για βέβαιο τό ξέρω πως ο Βεζύρης άρχισε να μη μας έχη πλέον στην πρώτη τή φίλια του. Μας ύποπτεύεται όλους και μια περίσταση ζητά για να μας ξεπαστρέψη.

ΤΑΧΗΡΗΣ

Τί λές, αδέρφι; Να λοιπόν του μυστηρίου ή λύση. Άν είν' αλήθεια ό,τι λές, άλλοίλονο σ' εκείνον.

ΑΓΟΣ

Και λογαριάζε: άρχηγό να βάλη τόν Καρέττο τό Χριστιανό τόν άπιστο· κι' αυτό του συχωράει μέσ' σε Χαρέμι [να πατά και τις χανούμισσές μας να κλέβη τις πού ζμορφες...

ΤΑΧΗΡΗΣ

Ά! είνε προδοσία!

ΑΓΟΣ

Ναι προδοσία, φίλε μου. Άκούς εκεί τό σκύλλο να τόν άφίνη ο Πασσάς για τούς κακούς σκοπούς [του·

να φτύνη στο Κορμί μας και να πατά τούς νόμους π' ο Μωχαμέτης έκαμέ!

ΤΑΧΗΡΗΣ

Μά ο Καδής τί κανει;

τή Νετζιμπέ κι' εκείνονε γιατί δε φυλακίζει;

ΑΓΟΣ

Νομίζεις, πως αν τόξερε, θέ να τούς άφινε έτσι; Μά μυστικό να κρατηθή έχει ο Πασσάς προσταζει.

ΤΑΧΗΡΗΣ (συλλογισμένος)

Λοιπόν μας ύποπτεύεται και μι' άφορμή γυρεύει να καθαρίσ' τά Γιάννενα από τά δυό θεριά τους.

Καιά, καλά, Βεζύρη μου, θα δούμε ποιάς απ' όλους θα μετανούση πιο μπροστά, εμείς για σύ, Πασ- [σα μου.

(Στόν Άγο) Είρεις, τί συλλογίζουμαι;

ΑΓΟΣ

Για πές, Ταχέρη, άκούσω.

ΤΑΧΗΡΗΣ

Τόν ξέρω τό Βεζύρη έγώ· άφου σε ύποψίες έμπήκε ο πούς του μία φορά, δε θενά σταματήση, ή φυλακή μας καρτερεί κι' άπόκει ή μαύρη λίμνη δεν είνε τόσο μακρυνά...

— Ναι! είπε μία φωνή βαρειά, γιομάτη από περιφρόνηση, που άκούοντας έτούτη τή συλλαβή μαζεύτηκα περισσότερο σιμά στη μητέρα. Και ζανάειπε, βλέποντας πως ή μητέρα δεν έβγαλε άχνα. — Τό κατέχω... είν' έδηγημένος από τή δύναμη που με κυβερνάει... και που σύ θα μαθής σ' άλλο κόσμο...

Η φωνή του λίγο-λίγο γενιότανε λειτουργική, σα να τήν άκούγα στη μεσιανή πόρτα του ιερού. Και τήν άκούγα βυθισμένη σε μαγιο. Πάλε ζαναμίλησε.

— Η θάλασσα μου τό ταζε... στις μεγάλες φουρτούνες... μια νύχτα που μίσεινα στα πέλαγα, στο χαλασμό... μου τό σφύρηζε με του τρικυμιού τήν τρουμπέτα...

Κι' ώσαν κατωκοσμίσι ή φωνή του άκούγοταν. Η μητέρα λές και νεκρώθηκε.

— Έπέραςε ο καιρός, είπε ζερά, και με φωνή βαθειά, άποφασιστική, και σύρθηκα στα κύματά, και πάλεφα δουλεύοντας τήν τρικυμία, με τό καμάκι, ψάχνοντας στα βάθη για τή γοργόνα... Σήκω, κυρά έσύ, και δε σε λυγίζει τό καμάκι μου... γιατί είσαι τό λεπίδι του χάρου έσύ... Τό γονάτισμά σου είνε θηλυκό... και τό κλάμα σου είνε ποτισμένο από τό κολασμένο νερό... Μά τό τίμιό μου έζλό δεν έσάπησε... Και δε θα περιμένω πάλε να ζανάρθη μία

τέτοια νύχτα... όπως τότες, μιανή... τό θυμάσαι... όπως μια νύχτα που ταξίδευα... και σύ...

Η φωνή του άκούγότανε τόρα σιμώτερα, και ένοιωθα πως έζύγωνε στο σκοτάδι τό ληχανιασμά του γλήγορο, καυτό, ροβερισμένο.

— Και σύ... ά, δε θα πνίξω τή φωνή μου στο σκοτάδι... όχι!...

Έτρεξε κάπου έψαξε, άρπάχισε άναψε ένα φανάρι, και κρατώντας το έγύρισε. Φώς έπεσε στην κάμαρα. Ο νάτος. Ψηλότερος, μεγαλόπρεπος, γιομάτος φώς και περηφάνεια. Η μητέρα έλύγησε τά γόνατα περισσότερο, και έγειρε τό κεφάλι.

— Ά... να σου στείλω τό άστροπελέκι να σε φωτίση και να μη σε κάψη...

Έμούγκρισε τόρα βλέποντάς μας άπίθωσε στερνά τό φανάρι σ' ένα τραπέζι, και βάνοντας τό χέρι στα μάτια, πήγε και ρίχτηκε στο κρεβάτι άγκομαχώντας. Έτρεμα σύφυχη. Η μητέρα μου έκλαιγε γονατιστή, και σί λυγμοί της τήν έτάραζαν. Ο πατέρας έδάγκανε, έπνιγε τό άγκομαχητό του στα μαξιλάρια. Μονομιάς σηκώθη, έδρασε άπάνου μας, άλλαξοπρόσωπος, δυνατός, μ' άρπαζε από τό χέρι και μέσειρε σιμά στο φανάρι.

— Να! να! έρώναζε που έμούγκρησε όλο τό δώμα. Ποιάς δε θα τό μαντεύη;... Και με κοίταζε

ΑΓΟΣ

Τί λέγεις!.. θα τολμούσε!

ΤΑΧΗΡΗΣ

Και δεν τόν ξέρεις τόν Πασσά; δεν είδες, Βεσσιάρη, τόσους πολλούς να ύποπτεύθη; ζή απ' αυτούς κανένα;

ΑΓΟΣ

Αλήθεια, έχεις δίκαιο· και τί λοιπόν θα γίνη;

ΤΑΧΗΡΗΣ (μυστικά)

Να τόν προλαθούμε λέω γι' άφου στο νού του [έχει

ριζώσει μέσα του ο σκοπός να μας τήν καταφέρη, άς του τή φτειαζουμε κι' εμείς προτύτερ' από κείνον...

Κ' εμειθα αλήθεια τυχεροί και ή θεός τό νοιώθω μας άγαπή, τί άνέλπιστη μας δίδεται βοήθεια με του Καρέττου τις κρυφές άγάπες με τήν κόρη.

Δε θέλει, λές, άρχηγός έμάς και προτιμάει τό σκύλλο τόν άλλόπιστο... Καλα, σάς διορθώνω κι' αυτόν κι' εμένα!.. Άγο, άκούς; προδίνουμ' από [τόρα

τό Φράγκο στο Σερή μπροστά, πως άγαπή μία [Τούρκα

και μένει έτσι ο Πασσάς. Γιατί θα ζέρης, Άγο, ο νόμος του Προφήτη μας σκληρά πως τόν παι- [δέσει.

με θάνατο τό Χριστιανό, όπου θέ ν' άρχήση γυνάικα Μωαμεθανή χωρίς να γίνη Τούρκος.

ΑΓΟΣ

Άλλ' αν εκείνος άρηνηθή τήν πίστη για τήν κόρη;

ΑΓΟΣ

Αυτός τήν πίστη ν' άρηνηθή; Δε θα τό ξέρεις, Άγο, τί σκύλλος στη θρησκεία του είν' ο Καρέττος; μαθε πως έχη για τή Νετζιμπέ, μά ούτε για να θρόνο δε θάδινε τήν πίστη του για τόστο μη σε μέλλει.

ΑΓΟΣ

Άφου δεν άλλαξοπιστεί, από τή φλόγα άπάνου άς τόν γλυτώση ο Χριστός, άφου γι' αυτόν πεθαίνει μά κείνη ή πενταμορφη, ή Νετζιμπέ ή δόλια δεν είνε κρίμα να χαθή με όμορφάδες τόσες;

Τί θάνατος τρομαχτικός! Ταχέρη, αν ο καλός της δε στρεξει Μωαμεθανός να γίνη, ή καημένη θε να θαρτή όλοζώντανη... θα τήν πετροβολήσουν!

ΑΓΟΣ

Αυτό τόρα μας έλειπε να κλαίμε μία γυναίκα, π' άτίμασε τήν πίστη μας στο διάβολο δεν παει; Και τί αν είνε ζμορφη; μη γάρ θε να χαθούνε

ΑΓΟΣ

Αυτό τόρα μας έλειπε να κλαίμε μία γυναίκα, π' άτίμασε τήν πίστη μας στο διάβολο δεν παει; Και τί αν είνε ζμορφη; μη γάρ θε να χαθούνε

ΑΓΟΣ

Αυτό τόρα μας έλειπε να κλαίμε μία γυναίκα, π' άτίμασε τήν πίστη μας στο διάβολο δεν παει; Και τί αν είνε ζμορφη; μη γάρ θε να χαθούνε

ΑΓΟΣ

Αυτό τόρα μας έλειπε να κλαίμε μία γυναίκα, π' άτίμασε τήν πίστη μας στο διάβολο δεν παει; Και τί αν είνε ζμορφη; μη γάρ θε να χαθούνε

ἀπὸ τῆ γῆ μαζὶ μ' αὐτὴ οἱ ἄμορφες καπέλλοις.

ΑΓΟΣ

Ἐμπρός λοιπὸν πρὸ διάβολο! μιά κέρμα παραπάνου
στοῦ Χάρου τὸ λογαριασμὸ πού δόσαμεν ὡς τώρα.
Μὰ δὲν κατάλαβα καλά· τί θὰ μὰς ὠφελήσῃ
τοῦ Φράγκου αὐτοῦ ὁ θάνατος;

ΤΑΧΗΡΗΣ

Ἦρθ' ἡ σειρά μου, βλέπω
πολύ πολύ πὸ ἐξυπνα νὰ πῶ πῶς σὲ θαρροῦσα.
'Αφοῦ προδόσωμ' στὸν Καδῆ τὸ Φράγκο τὸν Κα-
ρέττο
πῶς πάτησε τὸ νόμο μας μιά Γούρμισσα ἀρχαίωντας,
εὐθὺς ἐμεῖς θὰ φύγουμε καὶ ἀπὸ Πασσᾶ Χουρσίτη
θὰ πάμε τὸ στρατόπεδο. Μὰς περιμένουν, ὅλοι
καθὼς μοῦ μῆνυσ' ὁ Ὀμέρ μ' ἵναν πιστόν· του δαῦλο.

ΑΓΟΣ

Κατάλαβα, κατάλαβα· μὲς' τῆ φωτιά πεθαίνει
ὁ Φράγκος ἀπὸ τὸν Καδῆ καὶ ὁ Βεζύρης χάνει
τὸν καπετάνιο τὸν τρανὸ. Ἐμεῖς ἄμορφη ἀμέσως
μὲ τοῦ Χουρσίτη τὸ στρατό, καὶ τὸ λειοντάρι πῶς
καταφρονήσει ἄτρομο τόσους στρατούς, θὰ τρέμῃ
σὰ δῆ πῶς ξεδικιόμαστε, Ταχῆρ, ἐμεῖς οἱ δύο μας!

ΤΑΧΗΡΗΣ

Νὰ ζήσης, Βεσσαίρη μου, πέρνω τὰ λόγια πίσω.
Καὶ τώρα γιὰ τὸ Φράγκο μας πηγαίνουμε· καὶ
[τᾶλλα
ἄφες τα, φίλε, ἀπάνου μου. Πηγαίνουμε.

ΑΓΟΣ

'Αίντε, πάμε. (Φεύγουν)

ΣΚΗΝΗ ΙΙΙ

(Ἡ σκηνογραφία ἀλλάζει. Τὸ σπίτι τῆς Νετζιμπέ).

NETZIMPE

Πόσο μεγάλη φαίνεται σ' ἐκείνοια ἡ μέρα
πού καρτερεῖ με καημὸ τὴν εὐτυχία τῆ νύχτα!
Νομίζω πῶς ὁ λαμπερὸς ἀπόστασεν ὁ Ἥλιος
στὸ δρόμο τὸν οὐράνιο. Θαρρῶ πῶς μὲ ζουλεύει
κ' ἐπιτήδες δὲ ρίχνεται στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Δύσης.
'Αχ! ἤλιε, ἤλιε, ἂν ἤξερες, τί καρδιοχτύπι νοιώθει
ἡ ἀνυπόμονη καρδιά στὴ φωτερὰ σου θεῶ
θὲ νῆφευγες παντοτεινά, καὶ τὸ γλωμὸ Φεγγάρι
θᾶχυνε πάντοτε στὴ γῆ τὸ ἀρχιὸ τὸ φῶς του.
Δὲ θᾶκανα παράπονο, σὲ βεβαιόω, Ἥλιε!
Θᾶθελαι νᾶταν σκοτεινιά στὴ γῆ παντοῦ χυμένη,
νύχτα χωρὶς ζημέρωμα, χωρὶς χροστὴν ἀγούλα,

γιὰ νᾶχω τὸν Καρέττο μου γιὰ πάντα στὸ πλευρὸ
[μου.

καὶ νὰ τὸν σφίγγω ἀδιάκοπα μὲ ζούλια, μὲ λαχτάρα,
χωρὶς νὰ τρέμω μὴ τὸν θοῦν, μὴ φύγῃ ἀπὸ κοντὰ μου!
Μέρα γιὰ μένα εἶνε πιά ἡ σκοτεινὴ ἡ νύχτα
κ' ἡ μέρα μὲ τῆ λάμψη τῆς νύχτα βαθεῖα, σκοτάδι!

(Σταλῶνεται στὸ σοφᾶ καὶ μένει συλλογισμένη.
Σὲ λίγο μπαίνει ἡ Φαιμά· στὸ θόρυβο πού κάνει
μπαίνοντας, ἡ Νετζιμπέ ἰναξεραι θαρροῦντας πῶς
εἶν' ὁ Καρέττος).

ΣΚΗΝΗ ΙV

Νετζιμπέ καὶ Φαιμά.

NETZIMPE

Καρέττε μου, σ' ἐπρόσμενα· ἂ! ἤρθες τέλος πάντων.

ΦΑΤΜΑ

Δὲν εἶνε ὁ Καρέττος σου ἐγώ μαι, Νετζιμπέ μου.

NETZIMPE

(Ἠέφτοντας καὶ πάλι μὲ στανοχώρια στὸ σοφᾶ).

'Α! εἶσαι σὺ, μητέρα μου;

ΦΑΤΜΑ

Ναί, κόρη μου, θ' ἀνάψω
τὰ φῶτα γιὰ τὴν ἐβράδουσα. (ἀνάφτει τὰ φῶτα)

NETZIMPE

Ἐβράδουσα, ἀλήθεια;

ΦΑΤΜΑ

Ναί· δὲν κοιτῆς τὴ δύση ἐκεῖ, πῶς κοκκινίζει ὅλη
πῶς βουτηγμέναι φαίνεται στὸ αἶμα τὸ χρυσάφι;

NETZIMPE

(Κοιτῶντας ἀπ' τὸ παράθυρο κατὰ τὴ δύση)

'Ω! ναί, Φατμά, χιλοχρώμα τῆ βλέπω ἐκεῖ τῆ
[δύση

νὰ ρίχτη ὡς τὰ σύγνερα τῆς πύρινῆς τῆς γλώσσας,
τῆ βλέπω νὰ σκορπᾶ παντοῦ τὸ μαγικὸ τῆς χρώμα,
στοὺς κάμπους γύρω, στὰ βουνὰ καὶ στὰ πικνὰ τὰ
[δάση.

'Ω! τί στιγμὴ ἀρμονική, τί θεϊκὴ γαλήνη
ἔχει χυθῆ δλόγυρα στὴ μαγεμένη Φύση!

Κοίταξ' ἐκεῖ σκοτεινίασαν τὰ χαμηλὰ τὰ μέρη
κ' ὁ ἥλιος τῆς ἀχτίδες του δειλὰ δειλὰ τῆς στέλνει
στὰ πάντα μέρη τῶν βουνῶν, στῆς δασωμέναι ράχες.
Νομίζεις ὅτι ἄθελαι ὁ ἥλιος τὰ ἀφάνει
τ' ἀγαπημένα του βουνὰ, καὶ πῶς μὲ βία πάει.

καὶ χαμηλώνει νὰ χυθῆ στὰ καρφουμένα πίσω.
Ἐ. θέαμα θαυμάσιο!

ΦΑΤΜΑ (δείχοντας στὸ δρόμο)

Γιὰ, Νετζιμπέ μου, τῆρα.

NETZIMPE

'Ω! τί χερσά, ὁ Καρέττος μου! (τοῦ κοιτᾶ τὸ μαντήλι).
'Ἐλα, λοιπὸν, προσμένο.

(Τρέχει στὴν πόρτα νὰ τὸν ἀπαρμόσῃ. Ἡ Φαιμά
βγαίνει. Μπαίνει ὁ Καρέττος ντυμένος σιολὴ καπε-
τάνου).

ΣΚΗΝΗ V

Νετζιμπέ, Καρέττος

NETZIMPE

Ἦρθες λοιπὸν, Καρέττε μου, ὁ πόθος ὁ μεγάλος,
ἀγαπημένο, νὰ σὲ δῶ. μ' ἔκαμε νὰ φοβοῦμαι
πῶς δὲ θε νὰ ξανάθλεπα, πῶς δὲ θε νὰ φιλοῦσα
τὰ μάτια αὐτὰ πῶς γιὰ μὲ ὄλ' ἡ ζωὴ κα' ὁ
[κίσιμος.

KARETTOΣ

'Ο ἴδιος πόθος, Νετζιμπέ, πού πυρρανοῦσε ἐπένα
κ' ἐπένα μ' ἐβασάνιζε καὶ μαύκανε τῆς ὄρες
χρόνια σωστὰ νὰ φαίνονται στὴ δόλια τὴν καρδιά
[μου

πού μιά σου δῖφαι ματιὰ, ἕνα φιλι δικό σου!
Μὰ τέλος πάντων πέρασαν ἀργὰ ἀργὰ οἱ ὄρες
καὶ διψασμένος ἔτρεξα γιὰ νᾶχω τὴν καλὴ μου
νὰ στήσω μὲς' τὸν κόρφο τῆς τῆ φλόγα πού μὲ
[καίει.

NETZIMPE

'Ω! ἔλα, ναί, Καρέττε μου, στὴν ἀγκαλιὰ μου μέσα,
τὰ διψασμένα χεῖλη σου στὰ μάγουλά μου βάλει
γιὰ νὰ ρουφήξουν ἀπ' αὐτὰ δροσιὰ τ' ἀγαπημένα,
δροσιὰ πού καταστάλαξεν ἀπάνου τους ἡ ἀγάπη.

KARETTOΣ

'Ω! τί εὐτυχία, τί βάλσαμο πού δίνουν τὰ φιλιὰ σου!
Δὲν περιμένει τὸ νερὸ μὲ μιά λαχτάρα τόση,
δὲν πίνει τόσα ἀχόρταχα ἐκείνος πού περνᾶει
τὴν ἔρημο χωρὶς νερὸ, ὅταν κατόπιν εὖρη,
μ' ὄσση ἐγὼ ἀχόρτασιὰ καὶ μ' ὄσση λαιμαργία
ραυφῶ ἀπὸ σένα, Νετζιμπέ, τ' ἀθάνατα φιλιὰ σου.

NETZIMPE

'Ἐγὼ τὸ τί αἰστανόμυαι, ὅταν κοντὰ σου εἶμαι,
δὲν ἠμποροῦν, Καρέττε μου, νὰ σοῦ τὸ πῶν τὰ λόγια·
νοιώθω δῶ μέσα στὴν καρδιά σὰν κάτι τι νὰ μπαίνει

ἀχόρταστα στὴν ὄψη. Ὑστερὰ ἀφίνοντας με, μὲ
ἕνα τίναγμα πέρα, σκόρπησε κάτι γέλοια τρομα-
χτικὰ, πού μὲ παγώσανε· λίγο, λίγο, ἐνοιωθα πῶς
σβύνω τὸ μπρατσάκι μου ἦτανε μολυβένιο ἀπὸ τῆ
σφιζιὰ πού μου ὄωσε τὸ πρόσωπό μου ἐκρύωνε σιγὰ,
καὶ ξαφνικὰ τὰ πόδια μου δειλιάσανε, γονάτιζα,
βούλιαζα, χανόμενα· μιά σβουμάρα μὲ κρυάδα
μοῦρθε κ' ἔπεφτε. Τίποτάλλο δὲν ἐνοιωσα. Τίποτα,
παρὰ πῶς τὸ πρῶτ' ἦμουνα στὸ κρεβάτι μου.

Ἦρθεν ὁ πατέρας μου τὴν ἀγῆ φάνηκε στὴν
κάμαρά μου γιὰ λίγο, στὰ μαῦρα βαλμένος, σοβα-
ρός, ἀμίλητος. Σὰν ἐξύπνησα τὸν εἶδα ἀντίκρου στὸ
παραθύρο νὰ κοιτᾶζῃ ἕξω. Ὑστερὰ γύρῃσε καὶ μὲ
εἶδε πού ἀνανοήθηκα. Ζύγωσε κοντὰ μου, μοῦ πῆρε
τὸ χέρι, καὶ μοῦ χαμογέλασε βιασμένα. Ἡ μητέρα
ἀπὸ δίπλα μου, καθοῦμένη, δὲν ἐσήκωσε τὸ κεφάλι
νὰ ἰδῆ. Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ ἀναστενάξει. Ὁ πατέ-
ρας ὕστερα εἶπε σιγὰ καὶ μὲ βρασιὰ φωνή, θλιμένη·

— Δὲν ἔχει τίποτε· κ' ἐβγήκε ἀπὸ τὴν πόρτα.
ἄκουγα τώρα στὴ μεγάλη, σάλα τὰ βήματά του.
Ἡ μητέρα ἀνασηκώθηκε ξάφνου, ἔκαμε τρία βή-
ματα ὡς τὴν πόρτα, καὶ πάλι σταμάτησε· θέλησε
νὰ τὸν κράξῃ· ξαναγύρισε στὸ κρεβάτι μου ἀγῆ,
ἀποκαμωμένη ἀπὸ τὴν ἀγρύπνια καὶ τὰ βᾶσανά τῆς.

Πεσμένη στὸ κρεβάτι, ὕστερ' ἀπὸ κείνη τῆ
νύχτα πού μοῦ τάραξε τόσο τὴν ψυχὴ, πού μὲ
συγκλόνησε κατὰκρῆδα, ὄνειροαζόμενα τῆς ἡμέρας
καὶ τῆς νύχτες πού ἐπέρασα ὡς τότες. Ἀκόμα ἐ-
ζοῦσε ἡ κοῦκλα μου σπᾶλικα ντυμένη, ἡσυχη, εἰ-
τυχισμένη σὲ κάποια γωνιά τοῦ σπιτιοῦ, καὶ τὰ
ἴδια μου τραγουδάκια σὲ δαύτηνε ἀκόμα ἀντηχοῦ-
σανε στ' αὐτὰ μου· κάποτε πού τὴν ἔπαιρνα στὴν
ἀγκαλιὰ μου, καὶ τὴν ἐνανοῦριζα τερπνὰ, ἐνοιωθα
μιά λαχτάρα παράξενη νὰ μοῦ ξατρέχη τὸ εἶνε μου,
νὰ μὲ γητεῖη, νὰ μὲ ρίχνη στὴν παραδεισο. Καὶ
δλόγυρά μου τὰ σκουτάκια τῆς ἐζωντάνευαν σὲ κό-
σμο πού ἐζοῦσε, σὲ κόσμο πού τὸν αἰστανόμωνα
ἰδιαίτερα, σὰν μητέρα ἀληθινή. Καὶ συλλογίστηκα
μιά ἡμέρα πού τῆς φέρεσα τὰ μαῦρα, τῆ θλίψη
πού δοκίμασα, τὸν τρόπο πού αἰστανήθηκα. Κατόπι
συλλογίστηκα μὲ πόνο τὴν ἀγάπη μας δλόγυρα
στῆς ἀκρογιαλιές μας. Σὲ θυμώμουνα μεγαλύτερο,
ξανθὸ ἀγόρι πού μοῦ ἐμίλωνες μὲ μιά γλυκὴ φωνή
λαλιὰ, πού μοῦ χαμογελοῦσε πάντα μὲ τρυφερότη,
πού καταλάβαινα πῶς μ' ἀγάπαγες βαθεῖα σὰν
ἀδερφοῦλα σου, κάτι περισσότερο, κάτι ἀλλοιώτικο
ἀπὸ ἀδερφοῦλα σου. Ἄ, πῶς θᾶθελαι νὰ σ' εἶχα
ἐκεῖ σιμὰ μου τώρα, στὸ κρεβατάκι μου, νὰ μοῦ

χαϊδέψῃς λίγο τὰ μαλλιά, νὰ μοῦ γγίξῃς τὰ δά-
χτυλο, τὸ δαχτυλάκι πού μ' ἀγκύλωσε τότε ἡ ἀ-
φάνα... Καὶ λυπόμουνα τώρα πού σ' ἔβλεπα πρὶ νὰ
πάς στὴν Ἀθήνα γιὰ καιρὸ, πού δὲ σοῦ παράγ-
γελνα γιὰ νᾶρχεσαι στὸ σπίτι, πού διάβαινες πάντα
κάτου ἀπὸ τὰ παραθύρια μας θλιμμένος καὶ σκεπτι-
κός. Κ' ἔλεγα μέσα μου.—Τί νᾶχῃ μὲ μὰς ὁ Ἄν-
τρέας; Ὑστερὰ θυμήθηκα τὸ παράπονο πού μοῦ
σφιξε κατὰπικρα τὴν καρδιά ὅταν ἐμάθα πῶς φεύ-
γεις γιὰ τὴν Ἀθήνα, πῶς θ' ἀργούσεσαι νὰ γυρίσης,
πῶς θὰ μὰς ἐρχόσουνα πιά μεγάλος, καὶ ὁ φόβος
πῶς θὰ μὲ λησμονάγες ἔλυωνε σὲ δάκρυα κόμπους
στὴν ψυχὴ μου.—Παει, παει, ἔλεγα μὲ τὸ νοῦ μου,
Μὰς φεύγει κ' ὁ Ἄντρέας...

(ἀκολουθεῖ)

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΟΤΙ ΒΛΕΠΤΕ

οὐράνιο, σὺν τὰ κοιτῶ τὰ μαγικά σου μάτια, ἀπ' τὸν παράδεισο θαρρῶ σὺν κάτι τι πῶς κλέφτω, κί' αὐτὸ μὲ κάνει σόσσωμη νὰ τρέμω, νὰ φοβοῦμαι.

ΚΑΡΕΤΤΟΣ

Ὡ Νετζιμπέ μου, ἄγγελε! δὲ βλέπω ὅμως, φῶς μου, τὸ λόγο γιὰ ν' ἀνησυχῆς καὶ νὰ φοβάσαι τόσο. Σοῦ φέρω ἀπόψε εὐχάριστα ὁ σεβαστὸς Βεζύρης...

NETZIMPIE

Χωρὶς νὰ θέλω στ' ὄνομα τ' Ἀλήπασα τρομαζῶ! Σοῦπε γιὰ μίνα τίποτε, τὸ ξέρει τὸ κρυφὸ μας;

ΚΑΡΕΤΤΟΣ

Εἶς' ἄδικη πρὸς τὸν Πασσά· ἐκεῖνος σ' ἀγαπάει, τὸν ἔρωτά μας ἔμαθε καὶ μ' ἔκραζε κοντά του, μ' ἐπαίραζε μὲ πονηριά, καὶ μούπε χίλια λόγια καλὰ γιὰ σένα, Νετζιμπέ. Ἐπίσπε εὐθὺς κατόπι τὸ χέρι μου γλυκὰ γλυκὰ καὶ μούπ' αὐτὰ τὰ λόγια: «Ἐμπιστοσύνη, φίλε μου, δὲν ἔχω πιά στοὺς ἄλλους καὶ σ' ὑποψίες μ' ἔβαλαν κί' αὐτοὶ οἱ πρὶν πιστοὶ

[μου,

οἱ δύο μου φίλοι, ὁ Ταχῆρ κί' ὁ Ἄγος Βεσιζάρης, ἔκουω πῶς μὲ τὸ Χουρσίτ συνεννοοῦντ' οἱ δύο τους νὰ μὲ προδώσουν οἱ αἰσχροὶ ἄκοῦς, ἀχαριστία! αὐτοὶ ποῦ τοὺς ἀνάθρεψα! Ὡστε, Καρέττε, βλέπεις ἄλλο δὲν ἔχω ἀπὸ σέ. Σὲ κάνω καπετάνιο.

Ἐμεῖς οἱ δύο μας εἴμαστε καλοὶ γι' αὐτοὺς τοὺς [σκύλλους].

Αὐτὰ μοῦ τῆπε, Νετζιμπέ, καὶ μούδωκε νὰ βάλω τοῦ Σερασκέρη τὴ σκολή. Γιὰ δὲς την; πῶς μοῦ πάει;

NATZIMPIE

Ἄν περιμένῃς ἀπὸ μὲ νὰ μάθῃς τὴν ἀλήθεια, δὲν πέτυχεσ τὴν ἐκλογή. Ἐγὼ θὰ λέω πάντα πῶς εἶν' ὠραῖο ὅ,τι φορεῖς, ἀφοῦ τὴν κρίση ἔχει δεμένη μὲ τὸν ἔρωτα σφιχτὰ, σφιχτὰ ἢ κροδιά μου.

ΚΑΡΕΤΤΟΣ

Ἄ, μάγισσα!

(Τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴ φιλεῖ. Τὴν ἴδια στιγμή ἀκούονται χτυπήματα δυνατὰ στὴν πόρτα).

NETZIMPIE

Ποῖός νὰ χτυπᾷ; Φατμά, Φατμά, γιὰ κοίτα.

ΣΚΗΝΗ VI

(Οἱ ἴδιοι κί' ὁ Καδῆς μὲ πολλοὺς στρατιῶτες κ' ἔναν ἀξιωματικό. Μπαίνοντας ὁ Καδῆς στέκεται λιγάκι στὴν πόρτα καὶ κοιτᾷ μὲ σιωπή. Ὁ Καρέττος κ' ἡ Νετζιμπέ σκυφτοὶ καὶ τρομασμένοι στέκονται σὲ μιὰ γωνιά).

ΚΑΔΗΣ

Λοιπὸν δὲν μὲ ἀπάτησαν! Ὁ Φράγκος ὁ Καρέττος ὁ Χριστιανὸς ὁ ἄπιστος τὴ Νετζιμπέ ἀγαπάει... κ' ἐκεῖνη στὴν ἀγάλη του! Ἀλλάχ! γιὰ δὲς καὶ [κρίνε.

(Στὴ Νετζιμπέ). Καὶ πρῶτα σύ, Χανούμισσα. Γιὰ [πίς μου δὲ φοβήθης τοὺς νόμους τοῦ προφήτη μας νὰ ριζῆς, νὰ χαλάσῃς καὶ ν' ἀγαπήσῃς Χριστιανό; Δὲ σκιάχτηκες, καημένη, νὰ μὴ σὲ θάψουν ζωντανή, μὴ σὲ πετροβολήσουν...

NETZIMPIE

Συχώρα με, συχώρα με!

ΚΑΔΗΣ

Καὶ τώρα σύ, Καρέττε. Πῶς τόλμησες ἐσὺ γκιαούρ, στὴ Νετζιμπέ νὰ ριζῆς τὰ μάτια σου κί' ἐμόλυνες τοῦ χαρμελιοῦ λουλούδι; Δὲ ξέρεις τοῦ Προφήτη μας τὸν ἱερὸ τὸ νόμο πῶς στὸ Γκιαούρη θάνατο μίς' τὴ φωτιά τοῦ δίνει ὅπου πλανέσῃ Τούρκισσα, χωρὶς νὰ γίνῃ Τούρκος; Ἡ Τούρκος λοιπὸν γίνεσαι, ἢ στὴ φωτιά πεθαίνεις. Ζύγισ' καλὰ τίς σκέψες σου... στοχάσου τί θὰ χάσῃς!

στὴ μιὰ μεριά ὁ θάνατος... ἡ Νετζιμπέ στὴν ἄλλη, μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελο, μὲ τὰ πανώρηα κάλλη.

Λυτρώνεις ἔπειτα κί' αὐτή, ποῦ τὴν προσμένει ὁ

[Χάρος

γιὰ σέκανε, ἂν ἀρνηθῆς τὴν πίστη σου, Καρέττε.

Καὶ τώρα, σκέψου, διάλεξε: τὴ Νετζιμπέ, ἢ τὸ [Χάρο!

ΚΑΡΕΤΤΟΣ

Θεέ μου, εἶνε μερικὲς φορές, ποῦ τ' ὄνομά σου τ' ἀθάνατο, ὁ ἀνθρώπος ὁ δόλιος ἔθελά του τ' ἀρνιέται, γιὰτὶ ἀδύνατο τὸν ἐπλάσες, Θεέ μου! Γι' αὐτὸ σὲ τούτη τὴ στιγμή, ὅπου καὶ Σέν' ἀκόμα μπορῶ στὸ τέλος ν' ἀρνηθῶ, γιὰ φώτισέμ' με, Θεέ μου, καὶ λύτρωσ' ἀπ' τὸ θάνατο τὴν ὁμορφὴ τὴν κόρη ποῦ ἀγαπῶ... ἢ δώσέ μου τὴ δύναμη, Θεέ μου, νὰ μείνω στὴ θρησκεία μου πιστός... νὰ μὴ σ' ἀλ- [λάξω!

(Στὸν Καδῆ). Παρακαλῶ σε, Ἄρχοντα, μιὰ μέρα [χάρισέ μου νὰ συνειφέρω δὲ μπορῶ σὲ μιὰ στιγμή νὰ δώσω ἀπόκριση στὸ ρῶτημα τ' ἀπαίσιο, Καδῆ μου!

ΚΑΔΗΣ

Λοιπὸν ἄς εἶνε αὐριον στὴ φυλακὴ σου θάρω! νὰ δῶ, τί ἀποφάσισες (στὸ δεκανέα), Καὶ τώρα σύ, [Τσαούση, τὸ Φράγκος στὴ φυλακὴ μὲ δύο ἀνθρώπους φέρε.

(Ὁ Τσαούσης μὲ τοὺς στρατιῶτες προχωροῦν γιὰ νὰ πιάσουν τὸν Καρέττο. Ἡ Νετζιμπέ οἴχνηται κλαίοντας ἀνίμεσά τους).

NETZIMPIE

Καρέττε μου, Καρέττε μου! Ἦταν λοιπὸν γραμμένο νὰ ἀληθεύουν οἱ κρυφοὶ οἱ φόβοι τῆς καρδιάς μου καὶ νὰ σὲ χάσω γρήγορα... Θεέ μου, μὴ εἶν' πλάσμα τοῦ νοῦ μου καὶ φανταστικὴ τοῦ κεφαλιοῦ μου σκέψη; Ἄ! ὄχι, εἶν' ἀληθινὸ. Αὐτοὶ ἐδῶ οἱ ἀνθρώποι θὰ μοῦ τὸν πάρουν μακριά, θὰ μοῦ τὸνε στερήσουν στὴ φυλακὴ θὰ μοῦ τὸν πᾶν... καὶ αὐριο... Θεέ μου.

ΚΑΡΕΤΤΟΣ (ἀγκαλιάζοντάς την)

Μὴ κλαίης, μὴ τὰ δάκρυα κιντὰ ποῦ τώρα βλέπω νὰ πέφτουν ἀπ' τὰ μάτια σου ὡσὰν μαργαριτάρια, μοῦ κάνουν πιότερο κακὸ ἀπὸ τοῦ Καδῆ τὰ λόγια ποῦ μὲς σπαράξαν τὴν καρδιά... Ἄχ, σῶπα, Νετζιμπέ [μου,

μὴ τόσο δὲ ἀπελπίζεσαι... Ἐγὼ ἐλπίζω ἀκόμα... (Σιγά). Θεὲ νὰ μηνίσω στὸν Πασσά· αὐτὸς μὲς ἀγα- [πάει

καὶ θὰ μὲς σώσῃ, Νετζιμπέ, ὦ! ναὶ θεὲ νὰ μὲς σώσῃ! Πάψε λοιπὸν τὰ δάκρυα καὶ σφογγίσε, θεά μου, τὰ μάτια σου τ' ἀτίμητα καὶ χαμογέλασέ μου.

(Ἡ Νετζιμπέ χαμογελεῖ μὲ βία γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Καρέττο).

Ἄ ἔτσι τὸ χαμόγελο αὐτὸ κ' ἕνα φιλὶ σου μὲ κάνευσ ἀθάνατο! (τὴ φιλεῖ). Ἐμπρός, Τσαούση, [πᾶμε.

NETZIMPIE

Καρέττε μου, γιὰ πρόσμενε... μὴ φεύγῃς... στάσου [ἀκόμα!

Ποῖός ξέρει ποτε θὰ σὲ δῶ... Θεέ μου, ἴσως νᾶνε ἢ ὕστερη ποῦ σὲ κοιτῶ φορὰ σ' αὐτὸν τὸν κόσμῳ! Καρέττε μου, ἀγάπη μου!

ΚΑΡΕΤΤΟΣ

Σ' ἀφίνω γειά, χρυσῆ μου! (Βγαίνει)

(Ἡ Νετζιμπέ λιγοθυμάει).

(Στᾶλλο φύλλο τελιώνει)

M. Δ. ΦΡΑΓΚΟΥΔΗΣ

Ὁ κ. Σμιδ τοῦ Μόναχου, γράφει τὸ «Νέον Ἄστυ», ἐπαίνεσε τὴ συλλογὴ τοῦ κ. Παχτίκου κ' ἔγραψε πῶς ἀπρέπει νὰ ζηλεύῃ ἡ Γερμανία ποῦ δὲν εὐτύχησε νὰ ἐκδοθεῖ ἀπὸ Γερμανὸ τὸ σοφὸ αὐτὸ βιβλίον.

— Ὁ κ. Σμιδ ἔχει τὴ γνώμη του. Ἐχει ὅμως κί' ὁ Φιλῆντας τὴ δική του γνώμη, ἀφοῦ ἀπόδειξε τετραγωνικὰ στὸ «Νουμά» (φύλλ. 182 σελ. 1) τί εἶδους μουσικὴ καὶ φιλολογικὴ κολοκύθα εἶναι τὸ περίφημο αὐτὸ βιβλίον, ποῦ ἐδοῦθησαν ἄδικα τῶν ἀδικῶν τόσοι παράδες τοῦ Μα- ρασλῆ γιὰ νὰ τυπωθεῖ.

— Τὸ «Ν. Ἄστυ» γράφοντας γιὰ τὸ Σμιδ, τιλοφο- ρεῖ τὸ «Νουμά» κί' ἀπὸ τὴν ἀπόδειξη τρανὴ αὐτὸ πῶς ὁ κ. Κακλαμάνος δὲ γύρισε ἀκόμα ἀπὸ τὸ ταξίδι του καὶ πῶς τίς στήλες του ἀργιάζει κάποιος Τσοκόπουλος.

— Τὸ παλιὸ «Ἄστυ» στὸ φύλλο τῆς περασμένης Δευ- τέρας ἀνατύπωσε τὸ ποίημα τοῦ κ. Περούλη «Ἐκείνη» ποῦ δημοσιεύσαμε στὸ περασμένο φύλλο.

— Ὁ Βολιώτικος «Τύπος» ξανατύπωσε τὸ ἄρθρον ποῦ δημοσιεύσαμε στὸ φύλλ. 182 γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ἀρβανιτόπουλου, μὲ πολλὰ κολακευτικὰ λόγια γιὰ τὸ «Νου- μά». Τὸν εὐχαριστοῦμε.

— Μὴ καὶ ἡ «Ἀλήθεια» ποῦ βγαίνει στὴ Λεμεσό, μιὰ ἀπὸ τίς σοβαρώτερες ἐφημερίδες τῆς Κύπρου, ξανατύ- πωσε στὴν πρώτη σελίδα τῆς τὸ γράμμα τοῦ κ. Γ. Σ. Φραγκοῦδη «Ἀπο τὴ φυλακὴ μου» ποῦ δημοσιεύτηκε στὸ φύλλ. 159 τοῦ «Νουμά».

— Νὰ λοιπὸν ποῦ ἡ «κάπια φυλλάδα» ἔχει καὶ κάπια κέραση. Ψέματα;

— Ἡ «Ἐστία» δὲν πρέπει νὰ παραπονιέται μὲ τίς «Ἀθῆναι». Τῆς τραβήξανε τέτιο βρασιβὶ αὐτὴ τὴ βδο- μάδα ποῦ ξεπερῶσανε μιὰ καὶ καλὴ τίς ρεακλίμες πού- κανε ἡ «Ἐστία» στὴν ἐφημερίδα τοῦ κ. Πῶπ ὅταν πρω- τοβόγηκε «διὰ νὰ ἀνορθώσῃ τὸ καταπεσὸν γόητρον τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου».

— Ὅσο καλὸψυχος κί' ἂν εἶναι κανένας, νιώθει κά- ποτες μέσα του μιὰ ἄγρια εὐχαρίστηση γιὰ τὸ τέτιο φα- νέρωμα τῆς εὐγνωμοσύνης, ποῦ θαρρεῖ καὶ τοῦ χαρίζουσε θεσσαυροῦς.

— Ἐνα μαργαριτάρικ ἀπὸ τὰ τόσα τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου «...Πρόκειται περὶ ἐκείνων οἵτινες πρὸ ἐλαχί- στων μόλις μηνῶν κτλ.»

— Φαίνεται οἱ μῆνες θᾶναι ἐλάχιστοι καὶ μὲ γίεστοι. Οἱ ἐλάχιστοι θᾶναι ὅσοι ἔχουν τίς 30 μέρες καὶ οἱ μέγιστοι τίς 31. Ἀλλιώτικα δὲν ζηγιέται ἡ νοστιμώτατη αὐτὴ φράση.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔντοκοι καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους κατα- θέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνας, ἀποδοτέας εἰς ὀρισμένην προθεσίαν ἢ διαρκῶς.

Αἱ εἰς χρυσόν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις, εἰς χρυσόν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογίουχου.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πλη- ρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ, τῇ αἰ- τήσει τοῦ καταθέτου, ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

Table with 2 columns: Deposit type and Interest rate. 1) 2 τοῖς ἑκατ. κατ' ἔτος διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν 2 » » » » » » 1 ἔτους 2) 2 » » » » » » 2 ἐτῶν 3 » » » » » » 4 » 4 » » » » » » 5 »

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδον- ται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικὰ ἢ ἀνό- νυμοι.

Ἐκ τοῦ Γραφείου.

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Η ΡΩΜΑΙΟ-ΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

‘Αγαπητέ μου «Νουμά».
 ‘Ισαμε τώρα δὲν εἶδα νὰ γραφτεῖ στὶς σελίδες σου ὁ κάτοικος τῆς Ἑβρώπης. Δὲν ἤξερα πὼς νὰ τονέ πῶ. Ξάφνου στὴ Ντουάνα τῆς Καλαμάτας, ἄκουσα νὰ λένε δυὸ νάφτες, δείχνοντας ἕναν ξένον, αἶναι Ἑβρωπιάνος». Νὰ ἡ λέξη πού γύρεβα.

Ταξιδίδοντας ἀπὸ τὴν Ἀθῆνα στὴν Καλαμάτα μετὰ τὸ σιδηρόδρομο, ἄκουσα νὰ λένε οἱ χωριανοὶ τὸ σταθμάρχη στασιάρχη. Ὁμορφὴ λέξη κι ἀφτή.

Σὲ μιὰ κουβέντα ἄκουσα πάλι τοὺς χωρικνοὺς νὰ λένε τὸ δῶρον «ὁ δῶρος».

Ὁρωγα εἶναι μιὰ καινούργια λέξη πού ἄκουσα δῶ στὸν τόπο ἀπὸ Μανιάτη χωρικό καὶ σημαίνει ἐπίτηδες.

Σοὺ στέλνω ἀφτὲς τὶς λέξεις. Κι ἂν τις βρῖσκεις καλῆς, ἄς τις πολιτογραφῆσεις στὸ λεξικό τῆς πατρίδας ἐθνικῆς γλώσσας.

Καλαμάτα, Σεπτεμβρίου 1905.

Ὁ δικός σου
 ΝΕΑΟΝΤΑΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Δημ. Σταμ. Λίβανη τὸ γράμμα σου κι ἀπορήσαμε πὺ δὲ λαβαίνεις τὸ φύλλο ἐνῶ σοὺ στέλνεται ταχτικά. Μήπως τὸ κρατᾷ κανένας στὸ γραφεῖο; Τὸ Θεουκιδίδη δὲν τότε μεταφράζει ὁ φίλος πού θαρρεῖς, μὰ ἄς εἶναι. Ἐλπίζουμε ἀργότερα νὰ δώσουμε συνέχεια. — δ. Ἰντ. Γαρτ. Πάντα περιμένουμε καὶ δεύτερο. Εἶναι ἀδικο τὸ πρῶτό σας, τὸ τόσο δμορφο, νὰ μείνει δίχως σύντροφο. — κ. Α. Νικ. Βόλο. Γιὰ νὰ παραστιαθοῦν οἱ «Ζωντανοὶ καὶ Πεθαμένοι» ἐδῶ, οὔτε τὸ σκεπτήκαμε ἀφοῦ ξέρομε πολὺ καλὰ τὰ γούστα καὶ τοῦ κοινοῦ καὶ τῶ θεατρίνου μας. Τὸ δρᾶμα μπορεῖ νὰ παρασταθεῖ τὸ χειμῶνα στοὺς Κορφοὺς σὲ μιὰ καλλιτεχνικὴ ἐκπερίδα πού τὴ διοργανῶνε ἀπὸ τώρα ἡ κ. Εὐρήνη Δεντρινου. Ἡ ἴδια θὰ παίξει καὶ τὸ πρόσωπο τῆς Χάρης. Ἡ Κέρκυρα, βλέπετε, εἶναι ἡ φιλολογικὴ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδας, ἐνῶ ἡ Ἀθῆνα μας εἶναι ἀκόμα χωριό.

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΚΟ

Ἀπὸ Πέμπτη σὲ Πέμπτη

Ἐπιμετρετὸς Ἑσωτερικῶν ὁ Κυρ. Μαυρομιχάλης.

Σποτωμοί. Ἀθῆνα 2 (ὁ ἕνας ἀπὸ κάρρο), Περαιὰς 5 (οἱ τρεῖς μὲ ληστεία, ὁ τέταρτος ἀπὸ κάρρο κι ὁ πέμπτος αὐτοχτονία), Ἐπαρχίαι 5 (ὁ ἕνας ληστής).

Λαβωμοί. Ἀθῆνα 6 (δυὸ ἀπὸ κάρρο κ' ἕνας ἀπὸ σιδηρόδρομο), Περαιὰς 6, Ἐπαρχίαι 3.

Κλεψές. Ἀθῆνα 4, Περαιὰς 1, Ἐπαρχίαι 2.

Ἀπαγωγές. Ἀθῆνα 1, Περαιὰς 1, Ἐπαρχίαι 1.

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΛΙΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

ΥΦΗΓΗΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 82

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
 ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1905

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

	31 Αυγούστου 1905	31 Ιουλίου 1905
Ταμείον	2,941,014.73	2,965,973.44
Εἰς μεταλλικόν	156,110.—	155,505.—
• Τραπεζικά γραμμάτια Ἴονικῆς Τραπεζῆς	1,138,485.—	1,126,692.—
» Κερματικά » δίδραχμα καὶ μονόδραχμα	26,513,503.77	27,346,985.47
Ἐξωτερ. λογαριασμοί. (Ἀντίτιμον μεταλ. εἰς τὸ ἐξωτερικόν	17,396,336.83	17,804,425.53
(Προϊόν ἐκδοθέντος Ἑθν. Δαν. εἰς χρ. Ἑλ. Σι- δρ. 4 ο)ο τοῦ 1902	68,278,575.42	68,278,575.42
Δάνειον πρὸς τὴν Ἑλλ. Κυβέρν. ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφ. τραπ. γραμ.	52,667,132.75	52,702,232.75
» » » διδράχμων καὶ μονοδράχμων		3,267,500.—
Ὁμολ. Ἑθνικῶν δανείων (Εἰς χρ. δρ. 23,768,607.75		19,325,165.32
(» τραπ. γραμ. » 28,998,525.—		2,828,863.91
Ἐντοκ γραμμάτια Ἑλληνικοῦ Δημοσίου εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια	20,157,062.79	11,023,800.53
Προεξοφλήσεις	2,866,812.91	329,854.90
Κυθιστερήσεις προεξοφλήσεων	11,033,150.56	2,039,186.18
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ ἐπ' ἐνεχύρω χρηματογρ.	498,119.05	55,730,326.10
Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρω ἐμπορευμάτων		42,811,885.93
Δάνειον πρὸς τὴν Σταφιδ. Τράπ. ἐπ' ἐγγυήσει τοῦ Κράτους.	55,855,314.99	11,759,003.14
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λ)σμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ	43,004,501.44	4,871,560.07
Δάνεια εἰς δῆμους λιμένας, καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα	11,459,621.94	4,047,533.20
Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας	4,954,468.67	1,500,000.—
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εἰς γεωργοκτημ. καὶ γραμ. Πρ. Τραπ.	4,159,445.70	1,835,200.—
Ἑπηρεοθεσσαλίας	1,500,000.—	285,771.37
Μετοχαὶ εἰς ἐγγυήτους Ἑταιρίας	1,835,200.—	8,372,825.46
Συμμετοχὴ εἰς Τράπεζαν Κρήτης	100,507.87	2,409,189.73
Ὁμολ. λαχ. δαν. Ἑθν. Τρ. τῆς Ἑλλάδος 2 1)2 ο)ο εἰς τρ. γρ.	8,328,412.87	1,610,485.29
Καταστήμ. Τραπεζ. καὶ κτῆμ. ἐξ ἀναγκαστ. ἐκποιήσεων	1,614,237.64	2,354,126.43
Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς	2,329,676.87	2,738,951.02
Ἐξοδα ἐγκαταστ. (ἰδίως δαπάνη κατασκευῆς τραπεζ. γραμματίων)	5,042,609.44	1,648,640.—
Διάφοροι λογαριασμοὶ	18,460.60	1,200,000.—
Λογαριασμοὶ τρίτων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ	1,648,640.—	450,000.—
Λογαριασμοὶ ἐξαγ. συμμετοχῆς Κυβερνήσε. εἰς κέρδη ἐκ τρ. γραμμ.	1,200,000.—	289,078.11
Ἐξαγορὰ προνομίου Προνομ. Τραπεζῆς Ἑπηρεοθεσσαλίας	450,000.—	289,078.11
Πραμῆθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου (εἰς τραπ. γραμμάτια	509,891.48	
Διάφορα		
	360,962,961.99	363,994,336.80
	20,000,000.—	20,000,000.—
	13,500,000.—	13,500,000.—

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικὸν Κεφάλαιον		
Ἀποθεματικά κεφάλαια		
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ :		
I Διὰ λ)σμὸν τῆς Κυβερνήσεως	δρ. 68,278,575.42	112,429,455.07
II » » Τραπεζῆς	50,033,751.77	10,875,000.—
Κερματικά γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα		5,860,012.71
Καταθέσεις ἀνευ τόκου εἰς μεταλλικόν		13,178,621.41
Καταθέσεις ἀνευ τόκου		1,031,995.71
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι		509,690.—
Μερίσματα πληρωτέα		283,749.94
Καταθ. Δημοσ. διὰ χορηγήσεις δανείων κατὰ τὸν ΒΦΜ' νόμον		
Διεθν. Οἰκ. Ἐπιτροπῆ λ)σμοὶ καταθ. ἐκ δημ.		3,058,396.07
ὑπεγγ. προσ. (Εἰς χρυσ. δρ. 509,412.34		
(» τρ. γρ. » 2,548,983.73		
Ἐπηρεσία Ἑθνικῶν δανείων εἰς χρυσόν		384,258.40
» » » τραπεζικὰ γραμμάτια		1,242,524.42
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσόν		510,701.48
Καταθέσεις Δημοσίου ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζ. γραμμάτ.		17,396,336.83
Ἐντ. κατάθ. Δημ. εἰς χρ. διὰ τὴν κατασκ. Σ. Π. Δεμερλή-Συνόρ.		19,689.21
» » τραπεζ. γραμμάτια		80,108,680.77
Καταθέσεις Δημοσ. εἰς τραπεζ. γραμμ. κατὰ τὸν Νόμον Β'ΦΕ'		45,459,810.—
Καταθ. ἐντοκοί.		20,492,000.—
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπεζῆς		1,608,392.—
Ἐπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπεζῆς 3 ο)ο εἰς χρ.		15,000.—
» » » 2 1)2 ο)ο εἰς τρ. γραμ.		4,697,180.61
Καταθέσεις Ταμειουτρίου		4,582,574.04
Συμμετοχὴ Τραπ. Ἴονικῆς καὶ Ἀθηνῶν εἰς Δάν. Σταφ. Τραπεζῆς		937,949.77
Διάφοροι λογαριασμοὶ		2,872,306.34
Διάφορα		805,378.78
	360,962,961.99	363,994,336.80

Ἐν Ἀθῆναις τῇ 9 Σεπτεμβρίου 1905

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Λογιστηρίου
 Η. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΣΗΣ